

Првомајски проглас

Централног комитета Комунистичке партије Југославије

Радни народе Југославије!

И овај Први мај дочекујемо у напорној и тешкој борби за преображај наше земље, за изградњу и победу социјализма у њој, у борби за мир и мирну сарадњу међу народима.

Реакционарне империјалистичке снаге угрожавају својим плановима и ратним припремама мирни развитак земаља које су се ослободиле капиталистичког јарма и данас граде бољи живот. Монополистички империјалистички кругови прете новим ратом против Совјетског Савеза и земаља народне демократије. Они настоје да овековече ropство колонијалних народа. Они гледају да ослабе, па чак и разоре Организацију уједињених народа. Империјалистичке силе, под фирмом одбране, праве пактове уперене против социјалистичких земаља, као што је скорашњи Атлантски пакт. Империјалисти се грубо мешају у унутрашње ствари Грчке и спречавају свим силама ослобођење овог малог херојског народа, који неустрашиво лије крв за своју слободу и независност и тиме до краја разоткрива право освајачко и реакционарно лице западних империјалиста, који се лажно ките перјем демократије и борбе за независност народа. Империјалисти кују планове за изазивање новог светског рата.

Али, због силног јачања фронта мира, империјалисти данас нису у стању да изазову нови светски рат. У капиталистичком свету не постоји ни један народ који би желео да ратује и био морално припремљен за рат. Империјалистички кругови припремају ратне базе и троше огромне своте на усавршавање оружја, па и на појачано наоружавање, али те њихове мере наилазе на све већи отпор маса које не желе рат и неће да ратују.

Херојска борба кинеског народа из основа је помосила освајачке и друге планове империјалиста. Ослобађајући своју напаћену домовину, кинески радници и сељаци истовремено задају најоштрији и најтежи ударца свим ратним плановима империјалиста и из основа мењају светске односе. С победом Кинеске народне револуције, снаге мира, демократије и социјализма однеће победу од светског историског значаја.

Али, док империјалистички свет трпи тако крупне неуспехе, светском радничком, демократском и мирољубивом покрету запретила је нова опасност и то од његове унутарње идејне и политичке повољности и збуњености, од уношења у њега метода који су супротни самој његовој суштини — борби за социјализам, за слободу и равноправност народа и сарадњу међу народима на принципима равноправности, узајамног поштовања и искрености.

Чудовишни клеветнички напади неких вођа комунистичких партија на нашу Партију и нашу земљу откљивају поменуте унутарње слабости у тим партијама. То је данас најозбиљнија сметња даљем успешном развоју борбе радничког, демократског мирољубивог покрета у свету.

Историја и култура наше земље се газе и прећуткују. Величанствена револуционарна борба наше радничке класе и радних маса уопште, која спада у најхеројскије подвиге човечанства на његовом тешком путу ка социјализму, ка равноправности људи и народа — прећуткује се, ни-подштава и пориче а њихова стваралачка револуционарна иницијатива у изградњи социјализма — прља се клеветима. Из СССР-а и земаља народне демократије покушава се да се организује економски и политички бојкот и подузимају се средства и методи, карактеристични за капиталистички свет, да се сломни радни елан наших маса и да се наши народи натерају да се подреде неправедним и неравноправним односима. Под изговором критике вођства КПЈ, чине се свакојаки покушаји да се растроји наша социјалистичка економија и државна власт нашег радног народа. На све могуће начине се скрива и фалсификује доследна антиимперијалистичка спољна политика наше земље. Све оно против чега се напредни покрети одавно боре и што сви културни људи сматрају као остатак прошлости и метод борбе реакционарних буржоаских и феудалних класа — примењује се против наше Партије и наше земље.

Напади на Југославију из СССР-а и земаља народне демократије нису могли — захваљујући чврстини наше Партије и наших радних маса — да ослабе нашу земљу ни изнутра ни споља, али су привремено задали озбиљан ударац оним великим идеалима за које се пролетаријат бори више од 100 година, а које су формулисали још пре једног столећа велики учитељи пролетаријата и напредног човечанства Маркс и Енгелс: погажен је принцип равноправности народа и држава у социјализму, а лаж и клевета су прихваћени као допустиво средство борбе у радничком покрету. Задат је привремено ударац оним великим идеалима за које се пролетаријат

свим снагама залаже у борби против империјализма, а нарочито после Октобарске револуције: погажен је принцип заштите и помоћи малим народима, принцип немешања у унутрашње ствари других земаља, одбачени су принципи економске и друге сарадње и све тешкег зближавања социјалистичких држава на бази равноправности.

Све те чињенице разоткривају пред напредним човечанством опасности које постоје унутар социјалистичког тора за правилан развитак социјалистичког света и које могу само закочити његов напредак и све шири размах.

Империјалисти и њихова плаћена пискарала нису у тој борби остали скривених руку, него обилато користе неправедне нападе на нашу земљу, с циљем да пољуљају углед СССР-а и социјалистичких земаља, да убију веру радних масама „својих“ земаља како ће с победом социјализма престати неравноправност између народа и држава и да ослабе борбу народа за мир и националну независност.

Наша Партија и наши народи, васпитани у тешкој борби да се непоколебљиво боре за истину, за социјализам и равноправност народа, неизбежно су морали да се одупру овим чудовишним методима, који користе само империјалистима, и да допринесу својом праведном и несебичном борбом уређењу односа међу социјалистичким земаљама на принципу равноправности, искрености и узајамног споразумевања, као и успостави у односима између радничких и демократских покрета принципа равноправности, искрене сарадње, узајамног поштовања и часне критике.

Труденици Југославије!

Борба за изградњу социјализма у нашој земљи коју ви данас водите под тешким условима — с невиђеним еланом и не штедећи своје снаге, истргнуће нашу земљу из вековне заostalости и зависности од иностранства и претворити је у цветни врт и срећну заједницу слободних људи и равноправних народа. Та ваша борба битно доприноси јачању снага социјализма, мира и демократије. Она је остварење оних великих идеала за које су се борили и о којима су сачували највећи духови човечанства, она оправдава оне огромне и несебичне жртве које су народи наше земље дали у Ослободилачком рату. Победа социјализма у нашој земљи, за коју се ви данас залажете свим силама, омогућиће нашим радним масама свестрани културни развитак и стално подизање благостања. У нашој земљи постоје сви материјални и други услови да се оствари изградња социјализма. Наша природна богатства су неиспринпа, а наши људи су већ досадашњом борбом и ратом доказали да су кадри да савладају све тешкоће и остваре све задатке. Ваша победоносна борба за социјализам показује напредном човечанству да у наше време и једна мала земља, ако је радни народ у њој јединствена, чврсто организован и решен да савлада све тешкоће, може сопственим снагама да изгради социјализам.

Радници и раднице!

Ваш досадашњи пожртвовани рад већ је обезбедио победу у борби за индустријализацију наше земље. Борећи се упорно за испуњење Петогодишњег плана, ви изграђујете вековни сан радних људи — социјалистичко друштво, у коме више неће бити експлоатисаних и експлоататора, ви претварате вашу домовину у срећну и напредну земљу. Али битка за Петогодишњи план, за потпуну победу над остацима капитализма и изградњу социјализма — није завршена, него се тек налази у пуном јеку.

У овој години ви водите самопрегорну борбу за испуњење ренавајућих задатака Петогодишњег плана. Ове године ви полажете темеље тешке индустрије и енергетике наше земље. Због тога је потребно да још више него до сада концентришете своје снаге на планске задатке производње и капиталне изградње тешке индустрије, рударства, електрификације и шумарства. Њиховим извршењем наша ће земља обезбедити победоносни марш свог првог Петогодишњег плана.

У тој борби, испуњеној тешким напорима, нарочита обавеза лежи на радним колективима лаке индустрије, на пољопривредним радницима и радним сељацима. Они треба да уложе све своје снаге како би извршили своје обавезе према радној заједници и својим радом допринели борби за побољшање животног стандарда и омогућили извршење основних, одлучујућих задатака ове године.

Потребно је још напора, још више пожртвовања и елана, а нарочито још више организованости, дисциплине и ударничког духа — да би

наша земља што пре изишла из тешкоћа и радни људи дошли до срећнијег и достојног живота.

Радници и раднице!

Учвршћујте радну дисциплину и борите се против оних који беже с посла, наносећи тиме штету читавој заједници радног народа! Појачајте борбу за штедњу и за проналажење и искоришћавање домаћих извора сировина! Појачајте борбу за извршавање и правилно утврђивање норми! Нека такмичење постане стални метод нашег рада! Усавршавајте производњу и подижите квалитет производа! Од ваше борбе и вашег рада, од вашег темпа, елана и организованости зависи колико ће се и остале радне масе заложити у борби за социјализам. Будите и даље на висини оне велике улоге коју сте као водећа снага народа Југославије одиграли у Ослободилачком рату против окупатора и издајничке буржоазије, а за власт народа!

Сељаци и сељанке!

Борба за социјалистички преображај села, за развијање садашњег задружног покрета, јесте борба за истражење села из вековне заostalости, за спасавање радних сељака од сталне опасности пропадања и рада за сеоске богаташе. Победа у тој борби донеће у наше село све тековине културе, почеће да брише све разлике између града и села. Она ће значајно крај експлоатације у нашој земљи, она ће истовремено бити и почетак имућног и срећног живота наших радних људи. Ослободилачки рат, у коме сте несебично дали толике жртве у заједници с радничком класом, дао је власт у руке радном народу, града и села и ви сте показали да вам је чување те власти изнад свега и да се сви покушаји разних деринкожа и народних непријатеља разбијају о вашу свест и ваше јединство.

Већ у досадашњој борби за развијање земљорадничког задругарства и удруживање у радним задругама, ви сте показали да сте чврсто решени да пођете путем новог живота, путем социјалистичког преображаја села и да на тај начин осигурате срећан живот за вас и вашу децу. Чврсто организовани у задругама, подижући задруге стално од нижих ка вишим, не престаните повећавајући будност трема онима који су навикли да живе од туђега рада и према свим непријатељима народне власти и задружног покрета, ви ћете моћи из дана у дан да побољшавате свој живот. Не дозволите да вас разни лажни пријатељи сељака и сеоски богаташи, којима није право што више неће моћи да пљачкају друге, обмањују и колебају на путу којим сте пошлели! Не дозволите да разни спекуланти слабе задруге изнутра! Ступајте смело у радне задруге! Борите се за већи принос, за модернију обраду земље, за развијање сточарства, за бољу организацију рада и боље искоришћавање машина и других средстава! Чувајте и повећавајте задружну и општенародну имовину! Борите се против спекуланата и свих оних који избегавају да изврше обавезе према народној држави и народној заједници!

Ступајте смело заједно са радничком класом у борбу за социјалистички преображај наше земље, за изградњу и процват наше славне и наплаћене домовине!

Војници, подофицири и официри Југословенске армије!

Будно стојте на стражи мирне изградње и независности наше земље! Увек имајте на уму да вам је народ поверио да чувате његов широк рад и његову земљу, да браните велике тековине Народне револуције! Не штедите напоре да искористите могућности које радне масе и народна интелигенција стварају за израђивање савремене војне технике и за њено усавршавање! Усвајајте савремена војна знања и настојте да до најмањих стигните упознате савремену војну технику и да потпуно овладате њом!

Омладино Југославије!

Буди и даље пример несебичног и пожртвованог залагања за домовину и у првим редовима борбе за социјалистичку изградњу! Окупљај се у редовима Народне омладине и васпитавај на победоносним идејама наше Партије, идејама марксизма-ленинизма! И даље збијај своје редове и учвршћуј своје јединство у борби за остварење радносног живота младих и за срећну, независну и напредну Југославију!

Народна интелигенцијо!

Неуморно ради на подизању наше народне културе, на развијању науке! Уложи све снаге на изналажењу нових метода рада, примене модерних тековина науке у производњи, за откривање нових научних проналазака који ће олакшати рад људи и убрзати развитак наше домовине! Учвршћуј дисциплину на раду, залажи се свим снагама за ред, тачност и брзину у обављању административних и других послова! Ширите просвету и културу у народним масама! Бори се против бирократизма као непријатеља социјалистичке изградње, као копчање иницијативе и елана радних људи! Буди верно чедо свога народа и несебични помагач његове борбе за срећни и културни живот!

Труденици града и села!

Збијајте своје редове у борби за социјалистички преображај наше земље! Окупљајте се у Народном фронту, учвршћујте његове редове, учвршћујте савез радног народа, гаранцију чврстине народне власти и победе у борби за социјализам!

Нека Први мај буде дан свестране мобилизације ваших снага у борби за изградњу социјализма, за остварење срећне Југославије и учвршћење њене независности и слободе и равноправности њених народа!

Живела међународна солидарност свих трудбеника у борби за мир, демократију, слободу и равноправност народа!

Живела наша социјалистичка домовина, Федеративна Народна Република Југославија!

Живео фронт мира! Доле ратни хушкани!

Живео СССР, прва земља социјализма! Живео земље народне демократије!

Живела херојска Комунистичка партија Југославије, предводник трудбеника наше земље у борби за социјализам и независност домовине!

ЦЕНТРАЛНИ КОМИТЕТ
КОМУНИСТИЧКЕ ПАРТИЈЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ТРЕЋИ КОНГРЕС И ЗАДАЦИ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

Реферат друа Рато Дугоњића

На дан 25. априла одржана је четврта Београдска конференција Народног фронта Београда, коју је организовао друг Сретен Стојановић и његово извештај о раду Народног фронта Београда у прошлости подноси. Потом је друг Рато Дугоњић поднео реферат о задацима Народног фронта Београда после Трећег конгреса Народног фронта Југославије, у коме је, између осталог, рекао:

У Програмској декларацији Конгрес је у име седам и по милиона чланова Народног фронта Југославије констатовао да су задаци његовог првог програма у мноштву остварени или су превазиђени и допуњени новим задацима које је доносила борба за социјализам. Даље, III Конгрес је утврдио: „да програм Комunistичке партије Југославије изражава у пуној мјери и циљеве и тежње Народног фронта Југославије и на основу тога позвао све организације и чланове Народног фронта да се свесрдно залажу за остварење тог програма као свог“.

Ове констатације Конгреса, иако само формално санкционисане већ одавно постојеће односе Народног фронта према социјалистичкој изградњи и Комunistичкој партији Југославије, позвају до каквог се високог степена развило јединство радних људи наше земље. Из широког револуционарног покрета коме је на челу стајала Комunistичка партија прекаљујући се кроз Народно-ослободилачки рат и народну револуцију и борбу за изградњу социјализма, Народни фронт се претворило у чврсту револуционарну организацију.

Затим је друг Дугоњић изложио развитак Народног фронта Београда као јединствене организације свих радних људи главних градова и јачање политичког и организационог јединства маса кроз свакодневну борбу на свим подручјима друштвеног живота. После тога је друг Дугоњић, пред осталим рекао:

Несумњиво да ће ова Програмска декларација и још више развити одговорност и помет чланова Народног фронта за социјалистичку изградњу, развити код сваког члана Народног фронта одговорност за судбину наше земље онакву какву је остварила чланови Комunistичке партије. Зато се као један од првих задатака пред нашу фронтску организацију поставља широко и систематско проучавање програма Комunistичке партије Југославије.

III Конгрес је у Програмској декларацији одредио место, улогу и значај Народног фронта у изградњи наше социјалистичке државе.

Мислим да је необично важно да се нагласи ова огромна улога коју Народни фронт има у нашој социјалистичкој изградњи из неколико разлога. Прво, још има потцењивања рада у Народној фронту и код неких комуниста. Друго, необично интензиван привредни, политички, културни рад Народног фронта у Београду био је поједино организације Народног фронта у практицизму и такве организације заостављале су изјезене функције и задатке Народног фронта. То се нарочито огледало у недовољној борби за подизање политичке свјести чланова Народног фронта, у слабој организацији на марксистичко-лењинистичком васпитању фронтског чланства које је жељело да усваја марксизам - лењинизам. Треће, у односу на народну власт наша фронтска организација је добро савладала једну страну питања — помоћ народним одборима али је запоставила другу страну да се активно постави у улогу политичког контролора рада органа народне власти о чему ће касније бити више говора.

III Конгрес Народног фронта је дао јасан одговор и на питања спољне политике наше земље и залагања које фронт има у том погледу. Нападима од стране империјалистичких земаља којима је наша земља изложена већ четири године, придружили су се непријатељни и нељудски напади од стране земаља које би устали требало да Југославији и њеним народима, толико искрваљеним у рату, пруже највећу могућу помоћ. Друг Тито у своме реферату је у једној реченици формулисао спољну политику наше земље у овој ситуацији рјечицама: „Никаква застрашивања ни са запада као ни са истока неће нас скренути са нашег принципијелног става као досљедних следбеника марксизма-лењинизма, неће нас скренути са пута социјализма“.

У овој беспринципијелној кампањи која се води против наше земље Југославије је изашла већ као морални побједник. Сваком човјеку у нашој земљи постало

је јасно, нарочито послје Трећег конгреса Фронта, да се не ради ни о каквој добронамјерној критичкој грешка КПЈ и њеног руководства него да се ради о систематском низу непријатељских поступака којима се жели да омете изградњу социјализма у нашој земљи, да се сруши организационим ауторитет кога Југославија има у свету, а све то у циљу да се омете правилно рјешавање питања односа између социјалистичких земаља на бази равноправности и поштовања суверенитета малих народа.

Али није ствар само у томе да се чине неправде према једној малој земљи, њеним херојским народима, Комunistичкој партији и њеном руководству, није само ствар у томе да се тој и такој земљи, не само не помаже него и одмаже у њеним тежким напорима да изађе из заосталости и да на бази својих природних богатстава изгради социјалистичко друштво. Ми ћемо то учинити ма колико нас посвади и правили разне сметње, јер имамо тако богату земљу, којој ништа не недостаје, јер имамо монолитну, истински болшевичку Комunistичку партију, јер имамо чврсто јединство нашег радног народа, како не постоји нигде. Уосталом и то је постало јасно задњих десет месеци, који су показали да никаква брана не може зауставити наступање народа Југославије у социјализам. Данас борба за изградњу социјализма у Југославији не значи само јачање економије наше земље и дизање благостања наших људи, него у исто време претставља борбу против опасних, несоцијалистичких тенденција у међународном покрету, значи борбу за јачање социјализма уопште. Ствар је у томе, да је беспринципијелна антимарксистичка кампања прешла границе Југославије и омета правилан развитак међусобних односа социјалистичких земаља, а самим тим претставља и коначну даљи развитак револуционарног покрета уопште. Та кампања се претворила у инструмент слабљења социјалистичког и општедемократског табора и даје хране империјалистичким и ратнохушкашким провокаторима за њихове циљеве.

Свако данас зна да Југославија није отишла ништа некада отићи у империјалистички табор, да се у Југославији не развија капитализам него да брзим корацима напредује у социјализам. Али је данас почело да постаје јасно и то, који од наших критичара, који нас тако ревносно нападају и обасипају неистинама преко разних радиостаница и новинских чланака, служе империјалистима несвесно, а који свесно.

Односи међу социјалистичким земаљама не могу да постоје на старим, преживелим капиталистичким схватањима и они морају пре или касније да се успоставе на принципу међусобног споразумевања, равноправности, и поштовања права сваког народа. Да наши методи који се употребљавају против Југославије показују колико та преживела схватања могу да штете међународном револуционарном покрету. Место да се овај спор у социјалистичком свету решава принципијелно како је наша Партија предвођала, прибегава се фалсификовању историје, лажним оптужбама, позивима на грађански рат, покушајима да се омете социјалистичка изградња итд. итд. Такви методи најбоље показују колико је сазрела ситуација за решавање ових питања. Ради свега тога је Конгрес, усвајајући реферат друга Тита, заузео јасан став по свим тим питањима. Друг Тито је рекао:

„Ми ћемо се борити за учвршћење мира против свих ратних хушкача. Даље, наши „критичари“ узалуд ће чекаати да та хајка нас било морално било физички сломи. Што је хајка жешћи и клевете безочније, тим више у нама расте револуционарно уверење да морамо издржати и бити непоколебљиви баш због тога што је та пропаганда таква, немарксистичка, што крије не само углед социјалистичких метода у односима социјалистичких земаља, већ може имати катастрофалних последица за даљи револуционарни развитак у свету, јер се иза свих тих клевета и измишљотина према нашој земљи и нашим руководиоцима крије одступање од марксизма-лењинизма. Клевете и измишљотине треба да надокнаде помањкаве теоретског објашњења тог револуционазма, јер у теорији марксизма-лењинизма наши критичари не могу наћи оправдање за овакав свој став по питању односа између социјалистичких земаља“.

На Трећем конгресу одржало се такво чврсто јединство седам и по милиона чланова Народног фронта око става нашег политичког и државног руководства, какво још није постојало у нашој земљи, а можда и нигде друго. Са пуним правом друг

Тито је могао да каже на Конгресу Народног фронта:

„Ако желите чути од мене каква нам може највећа опасност данас претити, могу одговорити да су све друге опасности далеко мање и далеко безначајније, од опасности која би нам запретила, ако бисмо дозволити да нам неко разбије наше унутарње јединство. Према томе сви они елементи, — који би то било унутар, било ван наше земље покушали, — морају наћи на најжељенији отпор свих грађана наше социјалистичке земље“.

Народни фронт Београда у току прошле године у својим редовима је то јединство знатно учврстио. Ми смо га учврстили не на основу неке труле помирљивости са непријатељима наше социјалистичке Југославије, него у оштрој борби против свих оних који су га покушавали да разбију, па било то под фирмом западноевропских или информбировских парола, што је у суштини једно те исто. Зато остаје и даље наш главни политички задатак: Учвршћивати јединство наших радних људи, изграђујући социјализам, борећи се против сваког непријатеља који то жели да омете, јер једино на тај начин одужемо дуг према својој нашој и према интернационалном социјалистичком покрету.

СТАТУТ

У Програмској декларацији поставља се задатак да организациона изградња Народног фронта мора у потпуности изражавати постигнуто политичко јединство народних маса, окупљених у његовим организацијама и служити даљем развијању и учвршћивању тог јединства. Статут који је донесен на Трећем конгресу Народног фронта значајно огромно допринос даљем учвршћењу Фронта и помоћи да се оствари задатак кога је поставио друг Тито у своме реферату, наиме, да се још више учврсти јединство мисли и акције.

Затим је друг Дугоњић рекао да се и досад Статут Народног

фронта спроводио правилно, али да је потребно да се организација Народног фронта до краја боре за спровођење у живот и дубоко демократског духа Статута, који је усмерен на што шире активирање људи и развијање њихове иницијативе. После тога је друг Рато Дугоњић рекао:

Несумњиво, да је једно од најважнијих питања регулисање чланства у фронту.

У чл. 2 Статута каже се, да члан Народног фронта може бити само онај који признаје Програмску декларацију Народног фронта Југославије, припада једној од основних организација Народног фронта, редовно плаћа чланарину. Појединачно у члањавање врши основна организација Фронта. Даље се у члану 6 каже, да члан Народног фронта може бити искључен из организације уколико не извршава дужности члана и да одлучује о томе доноси основна организација.

То је, углавном, и до сада била пракса у организацијама Народног фронта. Међутим, било је и изузетка. На пример, у неким основним организацијама у члањавање је вршио одбор основне организације, без претходне дискусије чланова. У неким основним организацијама, на пример на Седмом рејону, у члањавање у фронт вршили су благодјинци на своју руку, не тражећи сагласност ни одбора ни чланова. Чак је било случајева, да су благодјинци и брисали чланове Фронта.

Такву праксу треба до краја искоренити. Дискусија и одлука о пријему у чланство нових чланова треба да се врши на састанку групе, а одлука постаје коначна, када је потврди одбор основне организације.

Важан задатак који стоји сада пред нашим основним организацијама и групама је, да изврши свестрану анализу људи који се не налазе у Фронту, а који би по својој класној подржају и односу према изградњи социјализма у Југославији требали да буду у њему. Таквих

људи највише има међу занатлијама и домаћинама. При томе је важно да група не чека да јој се неко јави за улазак у фронт, него да мора да развије интензиван политички рад међу тим људима.

Непосредан задатак је да се учлане чланови Народне омладине, старији од 18 година у организацију Народног фронта.

Не мање важно питање је питање искључивања чланова Народног фронта. У неким основним организацијама није било довољно будности против разних шеточинских елемената који су радили против интереса Народног фронта. У задње време то се питање заострило и из Фронта на састанима основних организација искључени су многи спекултански елементи. Исто тако основне организације су правилно схватиле и искључују из организације спекултанте који су се изашљивали за резолуцију Информбирова, а остали у Народној фронту, са стајали да би имали неку базу за ометање напора које улажу наши људи у изградњу социјализма. Јасно је да таквим људима нема места у Народној фронту и да, примењујући Статут, треба ишчистити све саботере наше социјалистичке изградње.

Принцип демократског централизма је владајући принцип у нашој фронтској организацији.

У овом моменту у Београду правилна примена демократског централизма захтева, у првом реду, жестоку борбу против чиновничког, бирократског, постављања ствари у Народној фронту, борбу за широко развијање иницијативе и код одбора у основним организацијама и у фронтским групама. Демократски централизам не сме се ни у ком случају схватити само тако, да ниже организације читају свој рад базично искључиво на томе, да спроведу до танчина разрађене задатке у рејонском одбору.

После тога је друг Дугоњић рекао да је задатак рејонских одбора да помогну што више од одбора основних организација, циљем развојку чиње сметње разних бирократских који чекају за сваку акцију прецизан реперт. Потребно је развијати иницијативу у фронтским групама и конструктивну критику у њима. Сада у Београду има око 2.519 група и оне се реорганизују и даље пролазе неке буржојске велике. Затим је друг Дугоњић прешао на недостатке у раду фронтских група и рекао:

У досадашњем раду група показали су се следећи недостаци: Прво, неке основне организације нису схватиле важност група, групе су створене само формално и на папиру и одбори основних организација нису ни покушали да им удахну живота. Таквих основних организација било је врло мало.

Друго, један период времена све групе су биле оријентисане на проучавање теоретског материјала и, уствари, су се претвориле у кружоке за васпитни рад. Јасно је, да групе одвојене од свакодневног живота и задатака Народног фронта нису могле да живе и остале су без оног чланства, које је тај исти материјал проучавало негде на другом месту.

Међутим, огроман број група Народног фронта, нарочито задњих месеци већ је нашао свој садржај рада и под руководством одбора основне организације Народног фронта, успешно решава питања која су на дневном реду пред фронтском организацијом у датом моменту. У тим групама фронт је почео да живи новим животом и из дана у дан претвара се у све моћнију организацију која се и политички и акцијом све више развија. У фронтским групама углавном се успело наћи правилну организациону форму потпуно способну да решава сва питања рада Фронта. Најбоље фронтске групе углавном на својим састанима постављају три врсте питања. Прво, дискутују о актуелним политичким догађајима у земљи и иностранству не чекајући за то никакве нарочите директиве, друго, дискутују о спровођењу разних текућих задатака Народног фронта Београда и треће, дискутују о разним конкретним питањима са њиховог терена које, било одбор основне организације, било народна власт треба да реши. Стварањем фронтских група и њиховим бољим развијањем наше основне организације Фронт, наравно под условом да одбори основне организације по посвете пуну пажњу раду група и пуну помоћ њиховом развијању, Народни фронт учвр-

стиће још више своју политичку и организациону способност. То је непосредни и најважнији организациони задатак који данас пред нама стоји.

Једно од крупних питања рада Народног фронта, које је постављено на III Конгресу и у Програмској декларацији и у Резолуцији о наредним задацима, а нарочито у реферату друга Тита, је сарадња Народног фронта и органа народне власти.

Од прошле градске конференције организације Народног фронта знатно су помогле да се организују и даље развију разне форме кроз које грађани могу да учествују на рад народних одбора. Неколико пута у току прошле године одржани су зборници бирача, на којима су грађани давали предлоге за исправку разних неправилности и критиковали недостатке које су уочили; готово при свим повереништвима у рејонским одборима оживљен је рад савета, или су створени нови там где нису постојали. Савети су спуштени ниже, у чему су нарочито успехе показали Повереништво за станове, за социјално здравствена питања и, донекле, повереништва за трговину. Повереништва за станове у заједници са Народним фронтом створило је до сада око 7.600 кућних савета, у којима учествује око 30.000 грађана.

Непосредан задатак стоји пред Народним фронтом, да организује народне инспекције по основним организацијама. До сада је организовано свега око 40 народних инспекција, иако је Савезна влада донела Уредбу још почетком априла.

У свом реферату он је даље говорио о помоћи Народног фронта народној власти и навео као грешку што се фронт бавио саветима и другим комисијама само докле док нису били изабрани, а после је њихову судбину препуштао у руке извршних одбора народних одбора и њихових повереника. Тако је осим помоћи коју Народни фронт пружа кроз те форме испуштено питање контроле народних одбора и неправилности у раду народне власти. Основне организације и рејонски одбори Фронта исто тако се нису уопште бавили тиме шта се даље дешава са питањима и проблемима које грађани постављају на зборницима бирача. Друг Дугоњић је рекао да ови недостаци морају будуће да буду исправљени. Кроз разне форме помоћи које пружа фронт Народна власт он треба да буде и контрола власти и најјачи ослонац Фронта у исправљању разних грешака. Затим је друг Дугоњић прешао на питања добровољног рада и рекао:

ДОБРОВОЉНИ РАД

Хтео бих само подвући нарочиту важност рада фронтских и омладинских радних бригада на извесним ситним, како смо их ми назвали, локалним објектима у оквиру основне организације, предузећа или рејона (школска дворшћа, дечији вртићи, уређење паркова, мање отпавке улица, мања физкултурна и игралишта итд. итд.) за која имамо материјална средства, али која без наших добровољних бригада нећемо моћи извршити.

У даљем излагању друг Дугоњић је говорио о узорцима рђаве организације добровољних акција на почетку овогодњашњих радова и рекао да наши радни људи желе да раде а да их рђави организација на радњиштима не спречавају да доприне узгоду свога града. На крају свога излагања друг Дугоњић је рекао:

Што су наши људи свеснији, што више имају увида у тешкоће, које неминовно са собом носи борба за преображај једнога друштва, то ће све више расти њихов револуционарни елан. Ми немамо разлога ни једну ствар да сакривамо пред нашим радним људима, него то баш задатак нашег Народног фронта и јесте, да свакога и задњег човека научи да управља државом, да га учини свесним да на његовим леђима лежи одговорност за будућност наше земље. Ми немамо разлога да од наших радних људи кријемо поступке којима је наша земља изложена. Ако је нашим критичарима понекад горка истина, којом оповргавамо лажи и брдања наше земље и њене херојске прошлости, ако им је горко када говоримо да су непоштени поступци непоштени поступци, ми можемо само да одговоримо реченицом која је нама упућена прије годину дана: Зар би хтели да људи Југославије имају пуну уста воде, када треба да се боре за побједу истине, када треба да бране тековине своје на родне револуције и будућност социјализма у нашој земљи.

У Југославији живе људи чисте савести. Могу ли то наши критичари рећи за себе?

ГРАДСКИ ОДБОР НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

Атанаковић Александар, Анђелковић Сава, Аранђеловић Власта, Андрејевић Србислав, Божовић Војимир, Бошковић Момир Богдановић Зора, Бубало Милена, Бакић Радован, Влаховић Дуња, Војиновић Никола, Врањешковић Марко, Васић Ранко, Вукелић Јулка, Вучелић Воја, Вуковић Андрија, Вељановић Драги, Вуковић Петар, Вујић Лjubина, Гаковић Др. Вид, Гргић Др. Иван, Гајић Никола, Глумац Петар, Главинић Олга, Дуган Алоиз, Дугоњић Рато, Долајић Хасан, Деветак Марија, Вучиновић Душан, Дедијер Владимир, Дивац Милутин, Ђурић Славак, Ђурић Драгоје, Чојић Никола, Ђорђевић Михаило, Ђорђевић Милан, Живковић Јован, Жикић Родољуб, Живковић Миленко, Затецало Семеун, Иковић Милан, Ивановић Драгана, Ивковић Вучко, Ивановић Миле, Исаковић Милан, Илић Јеврем, Илић Зора, Јанковић Брана, Јањић Тихомир, Југовић Миодраг, Јовановић Зага, Јевтић Зора, Јанкез Маја, Јанкез Грга, Јовановић Миленко, Јовановић Миран, Јанковић Милош, Јокић Миломир, Јуришић Марија, Јовановић Милка, Јанчић Стојан, Каденић Јела, Кнежевић Милић, Костић Аница, Костић Душан, Костић Живко, Костић Катина, Ломпар Блажа, Лазаревић Светлолик, Лекић Душан, Лекић Зора, Љубојевић Влада, Љубојевић Нада, Љубовић Вукдан, Лујич Ружа, Мартиновић Михаило, Михаић Љубица, Магашевић Аница, Милијановић Сташа, Мишковић Јосип, Максимовић Бранко, Милчиновић Милош, Марковић Бора, Марковић Милутин, Миланковић Олга, Мандић Зора Маузер Бура, Мркић Љубица, Милошевић Др. Бура, Малинић Драган, Митровић Гр-

гур, Марковић Воја, Милошевић Челомир, Милосављевић Зорица, Недуљевић Душан, Николић Марко, Николић Драгомир, Окиневић Рато, Петровић Вељко, Продановић Милица, Петровић Нинко, Прикелмајер Бура, Поповић Света, Пурић Данило, Поповић Сава, Петровић Ратко, Перовић Јела, Пенић Мита, Пањковић Милан, Плаовић Раша, Прикелмајер Јосип, Прокић Драгутин, Парошки Милица, Пашић Бранко, Поица Илија, Петровић Никола, Петровић Воја, Перич Радосава, Павков Нада, Радловић Миленко, Радосављевић Мита, Ренак Салко, Рудић Јожа, Веселинов Станка, Ратишић Богдан, Ристић Бошко, Стојановић Сретен, Стојановић Тодор, Стаматовић Јован, Станић Родољуб, Степановић Никола, Савић Богдан, Стојановић Александар, Станковић Злата, Станковић Милка, Сенић Иванка, Сужњевић Мирко, Тишма Павле, Томић Божида, Терић Милан, Трифуновић Живка, Табор Ненад, Филиповић Миодраг, Хаџи-Поповић Александар, Цвијић Бранко, Шаховић Ксенофон, Шолајић Драгутин, Шалиновић Лука, Шакић Миладин, Стајковић Милутин, Ванић Мирко, Бобић Никола.

НАДЗОРНИ ОДБОР

Ајимовић Риста, Барух Матилда, Богдановић Јакша, Буквић Анђелко, Булатовић Слободан, Дачић Раша, Ђорђевић Нина, Јовановић Љубиша, Јовић Јован, Лазаревић Љуба, Лајтман Стева, Миловановић Александар, Опсеница Данило, Премовић Никола, Петерсен Лепосава, Павловић Миодраг, Ристић Воја, Станковић Душан, Шуваковић Загорка, Шапинац Димитрије.

ИЗВРШНИ ОДБОР

Претседник: Рато Дугоњић
Потпретседници: др Иван Гргић, Милица Продановић, Момир Бошковић и Вељко Петровић
Секретари: Марко Никезић и Јела Перовић
Благјиник: Грур Митровић
Чланови: Сретен Стојановић, Драгомир Николић, Станка Веселинов, Тодор Стојановић, Слава Ђурић, Миленко Радловић, Александар Атанаковић, Аница Магашевић, Миодраг Југовић, Мирко Ванић, Сава Анђелковић, Миленко Јовановић, Никола Бобић, Милан Иковић, Маја Јанкез, Душан Вучић, Павле Тишма, Нинко Петровић, Михајло Мартиновић, Тихомир Јањић, Света Поповић, Александар Хаџи-Поповић, Бранко Цвијић, др Вид Гаковић, др Бура Прикелмајер, Семеун Затецало, Љубица Михаић, Воја Вучелић, Данило Пурић, Душан Лекић.

Телеграм другу Титу

са Четврте градске конференције Народног фронта Београда

Са Градске конференције Народног фронта Београда на којој смо претресли наше успехе и пропусте и у духу одлука Трећег конгреса Народног фронта Југославије одредили наредне задатке, шаљемо Ти наш вољени друже Тито срдачне поздраве.

Народни фронт Београда је током прошле године, упркос свим искушењима ојачао и политички и организационо. Он је са успехом решио низ крупних и одговорних задатака у борби за изградњу социјализма у нашој земљи. Највећи успех који смо ми постигли јесте тај, да је Народни фронт Београда у својим редовима остварио потпуно јединство радног народа нашег града а то јединство истовремено је и основна гаранција да ће Народни фронт Београда са успехом испунити све задатке који пред нама стоје у трећој години Титове Петолетке.

Народни фронт Београда моћи ће са успехом да испуни све задатке и у будуће, јер је сваки наш човек свестан да се ми, изграђујући социјализам својим снагама у својој земљи, боримо за победу правде и истине, за победу принципа марксизма - лењинизма и на њима засниваним правилним односима међу социјалистичким земљама.

Непријатељски поступци руководиоцих људи земаља народне демократије и СССР-а према Југославији чине огромну грешку међународном радничком покрету. Таква контра-револуционарна работа иде на руку плановима империјалистичких потпаљивача новог рата, слаби демократски и анти-империјалистички фронт у свету. Одговорност за све то носе сами организатори и руководиоци те хајке.

Испуњавајући задатке треће године плана, спроведећи одлуке Трећег конгреса Народног фронта Југославије, Народни фронт Београда ће и у будуће учвршћивати своје политичко јединство, учвршћивати братство и јединство наших народа и пружити путу помоћ нашој народној власти њеним сталним напорима на подизању животног стандарда наших трудбеника. Ми ћемо уложити све снаге да изграђујући и улепшавајући Београд изградимо такав главни град нове Југославије какав одговара нашој славној социјалистичкој домовини.

Живео Народни фронт — радни колектив наше социјалистичке домовине — нове Титове Југославије!

Живела социјалистичка Југославија!

Живео друг Тито, вођ народа Југославије у борби за слободу и изградњу социјализма!

ДЕЛЕГАТИ ЧЕТВРТЕ ГРАДСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ
НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

РЕЗОЛУЦИЈА поводом клеветничке кампање Информбироа против ФНР Југославије

Конференција Народног фронта града Београда са огорчењем констатује да се непријатељски поступци према нашој земљи од стране руководиоца земаља народне демократије и СССР-а, који су уследили после злогласне резолуције Информбироа, и даље продужују. Огромни пропагандни апарат ових земаља стављен је у покрет против наше земље и свакодневно фабрикује све нове и нове лажи и клевете којима се вређају наши народи, наша социјалистичка отаџбина, наше државно и партиско руководство. Све чешће се догађа да клевете и измишљотине најприме империјалистичке штампе буду оберучке прихваћене и ширене не само од радника и штампе земаља народне демократије и СССР-а, већ и од одговорних државних и политичких руководиоца тих земаља, као и од руководиоца комунистичких партија неких других земаља.

Ми посебно најодлучније протестујемо против лажи и измишљотина о Београду. У последње време радио станица Москве и радио станице и штампа земаља народне демократије објављују да у Београду милиција у први сумрак растерује пролазнике, да по улицама одјекују пуцњи итд. Питамо се коме су намењене ове лажи? У време када радничка класа Београда, наша омладина и сви радни људи нашег града, не жалели своје снаге успешно извршавају задатке треће године Петогодишњег плана, када нашим улицама одјекује песма људи који интензивно изграђују главни град наше социјалистичке домовине, наши „критичари“ желе и свесно раде на томе да створе утисак опсадног стања у Београду.

Ми овакве поступке не можемо никако друкчије схватити него као потстрекавање непријатеља наше социјалистичке изградње да изазивају и праве nerede и иступе против наше државне власти и социјалистичког поретка.

Штампа и радио тих земаља објављује да су наше добровољне фронтоске бригаде створене на силу, да је наш рад на изградњи социјализма принудан рад.

Ми ово не можемо никако друкчије схватити него као потстрекавање непријатеља наше социјалистичке изградње да своју политичку активност усмере на смањивање полета кога наши људи улажу у изградњу социјализма.

У време када на изградњу Београда поред бригаде Народног фронта и Народне омладине Београда стижу свакодневно омладинске и фронтоске бригаде из читаве наше земље, стижу људи који сматрају за велику част да граде главни град наше социјалистичке домовине, у време када се читав радни колектив Новог Београда својски залаже да већ ове године изградњом великог броја станбених зграда у новом делу града побољша живот наших радних људи, радио Москва и радио станице земаља народне демократије говоре како се у Новом Београду граде само репрезентативне зграде, непотребни хотели, како је изградња Новог Београда бесмислена итд.

Ми ово не можемо никако друкчије схватити него као покушај да се омете изградња нашег главног града, као потстрекавање непријатеља наше социјалистичке изградње да саботирају подизање животног стандарда наших радних људи.

Народни фронт Београда у коме је уједињен читав радни народ Београда, који је у ослободилачком рату дао десетине хиљада жртва и који данас улаже све снаге у изградњу социјализма, најоштрије осуђује ову контрареволуционарну пропаганду против наше земље, као и непријатељске поступке влада земаља народне демократије и СССРа који безобзирно газе политичке, привредне и културне споразуме закључене са нашом државом у циљу ометања изградње социјализма у нашој земљи и рушења тековина наше народне револуције.

Овакав став влада социјалистичких и народно демократских земаља према Федеративној Народној Републици Југославији, које су са њом закључиле савезничке уговоре, наноси огромну штету читавом демократском и социјалистичком фронту у свету а нарочито данас када империјалистичке снаге кују нове завере против мира уопште и мира на Балкану.

Разбијањем јединственог социјалистичког фронта у свету наши побољши критичари раде против интереса не само народа Југославије него и својих народа и зато носе пуну одговорност пред својим народима и пред читавим напредним светом.

Упркос свим покушајима ометања социјалистичке изградње у нашој земљи, без обзира са које стране они долазили, ми ћемо под руководством наше херојске Комунистичке партије Југославије и нашег другог Тита, својим снагама да изградимо социјализам и срећну будућност нашим народима, свесни да тиме јачамо социјалистички и демократски фронт у свету.

ГРАДСКА КОНФЕРЕНЦИЈА НАРОДНОГ ФРОНТА
БЕОГРАДА

ИСТОРИЈА БОРБЕ НАШЕ ПАРТИЈЕ НА ПЛАТНУ УМЕТНИКА

Радничко-студентски сукоби са жандармима на улицама Београда

(Још недовршена велика композиција мајстора - сликара "Борба
Андрејевића - Куна).

Народна штедња наших радних људи

Тешко је побројати све облике експлоатације радних људи у капиталистичком друштву. Нема области живота у којој овај систем није пружио воје пилке, нити облика који није искористио за своје експлоататорске сврхе.

Улози на штедњу у капитализму претстављају област најбезобзирније пљачке и превара од стране банкара. Због тога је се у широким народним масама оправдало усадило неповерење према улагању својих уштеда у банке. Ормани, сламњаче и тавани и сл. су претстављали сигурније скровиште уштеде него челичне касе банкара, за штеднице, нарочито селјаке.

Револуционарна преобрабај у нашој земљи је доследно и коренито и ово питање довео у сагласност са социјалистичким карактером државе. Измењени су објективни економски услови широких маса, који условљавају веће могућности за штедњу. Другачији карактер и намену су добили штедни улози у банкама, у систему наше социјалистичке привреде. Најзад, чување и гаранција штедних улога у банци је постава брига државе и читавога народа.

Ослобођењем радничке класе из најамног ropства капиталистима, наши трудбеници више у положају оскудице и свакодневне борбе за одржавање голога живота. Данашњи новчани приходи радних људи омогућају срећенији и обезбеђенији живот. Книге, по зоришта, забаве, физкултура, одмаралишта и многе друге потребе нису више привилегија малог броја људи. Наши трудбеници су у могућности да одвајају један део својих прихода и за веће набавке за летовања, одмор, одевање и за друге изванредније потребе у породици.

Економски положај радних занатлија се такође изменио. Њих не притискују данас дугови, кризе, беспослица, јевтинице цене њихових услуга итд. Стадан и обезбеђен рад и да-

нашње цене њихових услуга, обезбеђују им боље економске и културне услове за живот и рад. Занатлија може да одваја такође за одмор, набавку инвентара и алата итд.

Положај радних селјака се из основа изменио. Они су ослобођени зеленашких дугова. Сиromaшци су добили земљу и неограничене могућности зараде изван пољопривреде. Целу не пољопривредних производа су знатно порасле у односу на индустријску робу. Пореским системом, системом обезбеђења, га снабдевања је положај радних селјака такође олакшан. Наши селјаки данас могу да одвајају знатне суме за веће набавке и потребе.

Све ово говори о бољим условима свих радних људи за срећенији живот и распоред својих новчаних прихода не само на свакодневне потребе него и на стварање извесних новчаних резерви за повремене и изванредне потребе.

Питање улагања ових уштеда у банке и њихова намена, чување и обезбеђење претставља не само интерес улагача него и крупан привредни и друштвени проблем. Природно је, да ово питање другачије стоји у капиталистичком друштву него у социјализму.

Банкари у капиталистичком друштву стављају у покрет читав свој пропагандни и организациони апарат да ове мале улоге ситних штедина извуку од њих у своје трезоре, уз маду камату, да би их уз лавовску зараду дали на зајам другима. Чиновничка банка је, на пример, пре рата, примала чиновничке и друге улоге на штедњу уз 5—6% камате и давала их на зајам другим чиновницима по 24—30% камате а често и више. Код давања овог туђег новца под интерес, банкари имају само један циљ: што већу зараду. Због тога они дају овај новац и у неси-

гурне послове и сумњивим дужницима, само ако им се пружа могућност веће зараде. Њихов рачун је ту врло прост: све што зараде, припада њима, а ако новац пропадне, штећу носе улагачи. Прва Хрватска Штедионица је пре рата, на пример, рекламирајући се као банка најситнијих штедина, успела да од њих прикупи тако велику суму, да је стала у ред највећих банака у земљи. Када је пак крахирала, улагачи су изгубили свој новац а банкари су се преселили у друге банке, да тамо наставе исти посао. Међутим, уколико банке пласирају штедне улоге у сигурније послове, они тамо служе као капитал за експлоатацију радних маса, за истеривање профита од радника.

Народна штедња, дакле, у капиталистичком друштву је предмет најобичније пљачке и превара улагача и средство капиталистичке експлоатације радних маса. Због тога је оправдано неповерење и уздржљивост ситних штедина у погледу улагања својих уштеда у банке, у капиталистичком друштву.

У социјалистичком друштву нема капиталиста и банкара. Банке су опште народно власништво. Оне служе народу а не банкарима. Гаранција улагачима за сигурност њихових улога је сама држава и читав народ.

Оно што је основно код штедних улога у социјалистичком друштву, то је њихова опште друштвена корисност и намена. Штедни улози у нашим државним банкама служе као средство за финансирање инвестиција у социјалистичкој изградњи наше земље — у фабрике, руднике, саобраћај, пољопривреду итд. Штедни улози, дакле, служе јачању наших привредних снага, подизању животног услова наших труд-

беника. Сваки динар штедних улога у нашим банкама, претставља циглу нашој социјалистичкој изградњи, он значи допринос за изградњу бољег живота. Улагање уштеда у банке претставља нов облик доприноса наших трудбеника социјалистичкој изградњи.

Не мање је овде важна и друга страна овога питања.

Прикупљање ситних уштеда у банке претставља оживљавање и пуштање у промет огромне суме умртвљених, залеђених количина новца, које, бескорисно лежећи ван саобраћаја само оптерећују наш оптицајни извчани фонд. Њихово увлачење у промет значи омогућавање да количине новца у оптицају буду у правилном односу према стварним потребама наше привреде и живота. Њихово увлачење у промет значи ослобођење једног баласта који непотребно оптерећује наш новчаници оптицај. То све значи јачање наше валуте, већу куповну моћ нашег новца, што пак у крајњој линији значи реално повећање плата и зарада наших трудбеника.

С обзиром на овакав економски карактер улога на штедњу у социјалистичком друштву, наша је држава обезбедила њихово примаче и чување у државним банкама, уз своју пуну гаранцију према улагачима, како у погледу сигурности улога и камата, тако и у погледу слободе подизања и располагања са штедним улозима од стране улагача.

Према овоме, наши улагачи не само што штедњом и улагањем својих уштеда у банке, стварају себи новчане резерве за своје изванредне и повремене потребе, и добијају камату за уложени новац, и могућност слободног располагања са њим, него они истовремено и тиме помажу социјалистичку изградњу и јачање своје домовине, помажу изградњу бољег сопственог живота.

Нико ПЕТРОВИЋ

Живео друг Тито, вођ народа Југославије у борби за слободу и изградњу социјализма

Људи који одржавају нормалан живот

нашега града

Џвак човек је, наравно ако није баш неки окорели бирократа чије је главно занимање да запетљава ствари, неопходан за живот и рад заједнице. Сви смо повезани у том ланцу узамног делања, свако ради за себе и свако ради за све. Али има људи који се старају за оно што је основно и неопходно за одржање града и грађана, без чијег се рада не може. Њихов рад се прима као нешто природно као ваздух, као нешто што се одвија само од себе, као што вода покреће турбине хидро-

централне. Мало се о њима пише, мало говори. И добро је док је тако. Јер се њихово постојање примети тек када, било из ког разлога, застане.

Од неколико стотина трудбеника београдског водовода зависи сигурност и здравље стотине хиљада грађана

Београђани се с језом сећају стајања пред бунарима после бомбардовања, за крчаг воде. Тада им је изгледало као далеки сан тум у купатилу. Без воде би стале и фабрике: текстила, хартије, многе од њих. Шта још треба рећи — живот би без воде био угаснуо.

Када окрене славину човек очекује да потече вода. Ако само заштити, не пуштајући ни капи, што се догађало некад у летњим данима, осећа се као да му је нанесена неправда и не на баш много ласкав начин, помиње оне који му ипак сваки дан обезбеђују гашење жеђи кристално бистром водом. Ко би рекао да је та вода, бар делимично, иста она мутно-зелена Сава у којој се купаме када при греје јулска жега? Кроз неколико година већ добијаћемо само подземну воду из бунара, чистију, укуснију и хладнију од савске.

Напајање свих славина у Београду водом, која је и чиста и здрава и бистра, није баш тако лак посао — тражи највећу савесност и одговорност. Од неколико стотина трудбеника београдског водовода зависи сигурност и здравље стотине хиљада грађана. Сваки грам воде који потисне пумпа кроз дебелу дрвену цев од Савске обале ка водоводним инсталацијама на Белим Водама мора да прође кроз „чистилице“ док стигне у чашу потрошача. У лабораторијуму се испитује савска вода у почетном стању и у разним фазама очишћења. По чистиоци воде и количини бактерија које у њој пливају, одређује управник, уз помоћ лабораната, колико треба долати хемикалија да буде добра за употребу. У пролеће, када мутни потоци спирају земљу у Саву, њени таласи носе више муља и нечистоће него летњих дана. Када се осети у води нешто отужан мирис хлора значи да је била нечистија него обично. Просторије где се филтрира и стерилизује вода, просторије лабораторије у којој се испитује, морају се стално одржавати у блиставој чистоћи. Управник, трудбеници у лабораторији, на филтерима, у машинској сали и апаратима за стерилизацију, где раде у тешком ваздуху од хлора, сви они морају да врше свој посао без застоја и тачно, јер када већ вода оде у цев ништа је више не може вратити кад би се установило да је, неким грешком, пошла неисправна.

Чим настане неки квар на црп кама, пумпама или мрежи, заштити сирена у команди машинског одељења Водовода. Телефон зврји у становима радника техничке екипе који, макар у поноћ, одјуре на место где хитно треба извршити оправку. Нема квара на водоводу чија оправка није хитна, било да не-

стане вода у неком делу града или да се излива. Зато техничке екипе за одржавање водоводске мреже увек морају бити спремне за рад.

У Макишком Пољу копа се све више нових бунара, ничу као цинковске главце купуса нове бетонске главе. Београдски водовод расте, стотине људи раде да сваки становник, све број није града, добије своју чашу воде, да нове фабрике добију једно од неопходних средстава за рад, за извршење Плана.

Када треба неку већу правку извршити радници Електричне централе раде без предаха по 36 часова

Водовод би стао без покретачке снаге електричне струје. Она

стане вода у неком делу града или да се излива. Зато техничке екипе за одржавање водоводске мреже увек морају бити спремне за рад.

У Макишком Пољу копа се све више нових бунара, ничу као цинковске главце купуса нове бетонске главе. Београдски водовод расте, стотине људи раде да сваки становник, све број није града, добије своју чашу воде, да нове фабрике добију једно од неопходних средстава за рад, за извршење Плана.

Када окрене славину човек очекује да потече вода. Ако само заштити, не пуштајући ни капи, што се догађало некад у летњим данима, осећа се као да му је нанесена неправда и не на баш много ласкав начин, помиње оне који му ипак сваки дан обезбеђују гашење жеђи кристално бистром водом. Ко би рекао да је та вода, бар делимично, иста она мутно-зелена Сава у којој се купаме када при греје јулска жега? Кроз неколико година већ добијаћемо само подземну воду из бунара, чистију, укуснију и хладнију од савске.

Напајање свих славина у Београду водом, која је и чиста и здрава и бистра, није баш тако лак посао — тражи највећу савесност и одговорност. Од неколико стотина трудбеника београдског водовода зависи сигурност и здравље стотине хиљада грађана. Сваки грам воде који потисне пумпа кроз дебелу дрвену цев од Савске обале ка водоводним инсталацијама на Белим Водама мора да прође кроз „чистилице“ док стигне у чашу потрошача. У лабораторијуму се испитује савска вода у почетном стању и у разним фазама очишћења. По чистиоци воде и количини бактерија које у њој пливају, одређује управник, уз помоћ лабораната, колико треба долати хемикалија да буде добра за употребу. У пролеће, када мутни потоци спирају земљу у Саву, њени таласи носе више муља и нечистоће него летњих дана. Када се осети у води нешто отужан мирис хлора значи да је била нечистија него обично. Просторије где се филтрира и стерилизује вода, просторије лабораторије у којој се испитује, морају се стално одржавати у блиставој чистоћи. Управник, трудбеници у лабораторији, на филтерима, у машинској сали и апаратима за стерилизацију, где раде у тешком ваздуху од хлора, сви они морају да врше свој посао без застоја и тачно, јер када већ вода оде у цев ништа је више не може вратити кад би се установило да је, неким грешком, пошла неисправна.

Чим настане неки квар на црп кама, пумпама или мрежи, заштити сирена у команди машинског одељења Водовода. Телефон зврји у становима радника техничке екипе који, макар у поноћ, одјуре на место где хитно треба извршити оправку. Нема квара на водоводу чија оправка није хитна, било да не-

је животни услов и свих фабричких постројења у граду које не би могле без ње опстати, па све и да се грађани снају без рејшоа и електричних пегли, у мраку, са шкиљавом светлошћу петролејке и свеће, као пре сто година. Да би се из Електричне централе одашиљала снага и светлост два и по пута више но у најјачој предатној, 1939 години, да би се производња струје, поред цинковског оптерећења, попела за још 15 одсто, са istim постројењима треба, поред добре организације, имати људе способне за дела истинског радног хероизма. Њихови напори, тешкоће са којима се боре у раду, показују најбоље величину њихових дела, њихових победа. Ко још слуги о њима док ради на машини коју покреће струја, када одврне прекидач да чита касно у ноћ, када слуша песму радио-апарата или гледа биоскопску претставу? Што више расту задаци производње, расту и задаци њих, давалаца електричне енергије, давалаца живота.

У ложионици Електричне централе радници сатима, у пакленој врућини, удишу угљена испарења, којих су пуне просторије због лошег угља. И кажу: „Треба издржати, ако бољег угља нема, или је потребан на другим местима“.

Најзначајније чете за ремонт су у стању да на врелим котловима, где тече зној и крв удара у слепоочнице, врше оправке при температури од 45 степени по два, три сата, да се рад не би прекидао, да би град добио довољно струје. Када треба неку већу правку извршити радници знају да раде без предаха по 36 часова. Нико и не пита за радно време кад се доведе у питање да град добије довољно струје. У радницима радници на два сруга, основана такође из старог повођа, нарађују делове за постројења, која су раније довозена из иностранства. Наши стручњаци данас оправљају оно што су раније само страни чинили. Зар је необично ако је тако да је цео радни колектив, од директора до радника у радионици, изишао да раскрчава снег са пруге да

би вагони могли угаљ да доведу за погон машина и град добио довољно струје? Зар је необично што сви са сигурношћу тврде како ће савладати и повећати план? Имају основа за то. Али сваки, до једног, указује на потребу уједначавања потрошње. Ко штеди струју, ко узалудно не расипа ни један киловат, помаже и њима да изврше задатке.

Струју треба не само произвести него је и одржавати и расподелити како коме треба. О расподели и одржавању струје у подземној и ваздушној мрежи, у тролејбуском и трамвајском саобраћају, старају се трудбеници Београдског електричног предузећа. Дежурне партије су дању и ноћу будне да поправе какав хитан квар, који може да заустави продукцију фабрике, да изазове крупна повремења плана, увек будне да исправе бандеру која се негде срушила, размрсе ваздушне жице које су се заплеле под ударица ветра. Кошава је највећи њихов непријатељ у раду. Заноси их док раде високо на бандери, не искључујући струју, ма колико то било против прописа и опасно, ако су мањи кварови, јер индустрија мора у свако време да има довољно струје. Колико пута се они зими пробијају пешке кроз сметове, где кода не иду, колико им мраз леди прсте док траже квар на подземном каблу испод снега и смрзнуте земље. Жарково, Умка, Обреновац, Раковица, Авала, Јајинци и Бели Поток све је то њихов делокруг рада. Целу првомајску блиставу декорацију, светлосне венце и звезде намештају они на склпским фасадима зграда, на вилима крова, тамо где би се рекло да се човек не може крстати. Велики је њихов удео у лепоти првомајског славања.

Без хлеба нема опстанка

Сувишно је говорити шта значи хлеб за одржање живота и снаге грађана. Од вајкада се пише о хлебу као о основи опстанка. Дању и ноћу у читавој једној мрежи радионица раде пекари да грађани добију свеж и добро лечен хлеб. У пекари

број 6 Градског предузећа за хлеб произведе се 25 одсто хлеба који се сваког дана сари у трбуху Београда. Свака смена претвори дневно по 13.000 килограма хлеба кроз руке. Радници пекаре број 6, где се машини-

ски меси хлеб у великим казанима, раде под бољим условима него у другим радионицама чије су просторије мрачне, а уређај примитиван. Сваки од њих учио је у таквим радионицама занат. Али, у њима су се из основа променили услови рада од времена када се по 16 сати диничило у мраку и прашици од брашна. Плућа су им пропала, а револт рађао борбу. Данас се они такмиче за бољи квалитет хлеба. Сутра — причали су ми пекари радници — са уверењем као да виде будућност — хлеб ће месити само машине а све пекаре биће још много лепше од парне пекарне број 6.

Железница — крвоток Београда

О значају железнице, људи који је покрећу, могли би се ступити писати. Без ње не би радила ни електрична централа ни пекара ни једно предузеће јер их снабдева горивом, енергијом и сировинама за рад. Сваког дана, поред теретног саобраћаја, путничким возом допунује или отпунује из Београда око 30.000 људи. То нису докони већ службени путници који преносе привредна искуства, набављају материјал за своја предузећа унутрашности, долазе на службене конференције. На Железничкој станици, у доласку и одласку возова, при утовару и истовару робе, у врви путника, у темпу који тамо влада као да је исечак опште санске темпа наше стварности. Ту-

Они који уклањају нечистоћу

Када се говори о радницима без којих се не може, не треба заборавити ни оне који износе ђубре из наших домова, без којих би се угушили у нечистоћи. Радници Управе градске чистоће раде на послу који није ни пријатан ни лак, јер су канте пуне органског ђубрета тешке као олово, али је неопходно. У великој акцији чистоће њихове бригаде, које раде тако организоване од фебруара, износе ђубре из домова и улица где је још заостало због слабих могућности транспорта. Они треба да се постарају да град светао и чист дочека празник рада. Од када су добили станове, од када су боље плаћени и имају, уопште, боље услове рада, радници Управе градске чистоће добили су и више поштења да систематски и на време износе ђубре и да га бацају где му је место.

Ако је тежак рад, на изношењу ђубрета сигурно је да нема тежег, ни нечистијег ни мање пријатног посла од оног који раде људи на одржавању канала кроз које се слива сва нечистоћа града. Испод калдрме је њихово радниште, у мраку и тешким испарењима. Сваког дана проведу они ту скоро свих шест сати свога радног времена. Контролишу они исправност канала, чисте их, кроз многе канале морају погинути да носе канте пуне ђубрета нечистоће по педесет метара, од отвора до отвора на калдрми да би их очистили. Њихово здравље не може да остане нетакнуто. Али да би градска канализација могла да служи својој намени, да би увек била исправна и нечистоћа се никад не би изливала по улици, морају и они да раде и то савесно да раде. Њихов рад је један од неопходних точка који покрећу нормалан живот града.

Могли би се набржати још многи трудбеници чији рад је везан за нормалан живот града, за његово постојање. Градски телефон, градски саобраћај, све могуће комуналне службе раде да Београђанима омогуће рад под што бољим условима. Сви ти трудбеници заслужују пуно признање и захвалност нас, који се користимо њиховим делом.

И. БЕШЕВИЋ

Изградња социјализма сопственим снагама и борба за што тешњу сарадњу са социјалистичким земљама на принципу равноправности и искрености — то је наш програм

У Београд стигне дневно око 30.000 путника

Ало, Железничка станица! Кад стигне воз из Ниша? Кад полази воз за Загреб? Да ли воз из Љубљане има закашњење?

Зврје телефони у Обавештајном бироу Главне железничке станице, зврје и они на станици Дунав и на пристаништу и на аеродрому. Стижу возови, бродови, авиони из свих крајева наше земље и иностранства. Довозе и одвозе путнике. Свакога часа одвозила се из саобраћајних станица нашега града река људи на београдске улице. Свакога часа масе путника напуштају Београд, ношени возовима који кроз ноћ, у свежје сунчано јутро, у подне, увече, по киши, снегу и магли одвозе становнике Београда на службена путовања, на летовања, на екскурзије, враћају са службених путовања људе из унутрашности, туристе који су дошли да виде свој главни град, сељаци са празним корпама у којима су донели намирнице и продали их на београдским пијацима.

Звижде захуктаде локомотиве, извирују главе путника из вагона. Они који долазе у Београд нагињу се са нестрпљењем кроз прозоре, упијају погледом огромну Железничку станицу, у којој се возови који стижу, укрштају са онима који истога тренутка одлазе.

Многи Београђани и не знају колико возова дође свакога дана у Београд, а колико их оде. Колико се путника доведе тим возовима, а колико одведе. Они и не знају да је најживље и најпрометније место у нашем граду Главна железничка станица. На њој нема никада застоја. Стална хука, довикивање носача, истовар и утовар робе, дневне штампе која се шаље у најудаљеније

крајеве земље, поште, пакета. Све се то меша са дугим звиждом локомотиве, са паром која долеже по земљи.

Просечно 85 возова оде дневно из Београда. А када настану топлотни дани, кад београдски трудбеници пољу на свој годишњи одмор, тај број се повећава, достиже цифру од око 96 возова на дан. Док једни одлазе и одвозе своје путнике, робу, пошту, новине, још већи број возова стиже у Београд. Током 1948 године отпављено је из Београда 29.677, а пришло у Београд 31.542 воза. Тек кад се сагледају ове цифре, кад се сазна да просечно око 85 возова оде, и исто толико стигне дневно у Београд, може да се схвати огромно оптерећење београдске Железничке станице, може да се добије слика бујичне људи који долазе и одлазе.

Још јаснија слика огромности, захукталости и промета железнич

ког саобраћаја може се добити када се сазна да је у 1948 години пришло возовима у Београд 8.965.397, а отпунувано из Београда 7.845.770 путника. Само у месецу јануару допунувано је 1.071.391 путник, а отпунувано 1.064.956. Било је дана када је дневно око 30.000 људи излазило из возова у Београду, а исто толико одлазило из Београда. Наравно да нису исти људи истога дана и долазили и одлазили. Требао је за толики број путника обезбедити преноћиште, осигурати храну, створити им удобан боравак у Београду. Требао је, исто тако, регули сати да сви возови одлазе у одређени час, стижу у места у која су пошљи и врате се у Београд без закашњења. То је био, заиста, сложен проблем. Али је, ипак, решен. Данас, на пример, путник који пође из Београда у 22 часа стиже у Љубљану око 10,15, то јест на време. Кад пође из Љубљане у 9 ујутро у 21 час

је у Београду, или са закашњењем од највише 5 минута.

У нашем граду путници могу да се служе и речним саобраћајем. У току 1948 године бродовима је стигло у Београд 718.220, а отпунувано 702.758 путника. И овде лепа дани привлаче више излетника. Врућина се и не осећа на броду, где ветар са реке пријатно расхлађује. Од априла па све до краја октобра, нарочито је појачан саобраћај путника бродовима. Просечно допунује број домова око 2.000 путника. У августу месецу прошле године долазило је и одлазило дневно око 2.500 путника. У септембру је забележена цифра од око 4.000 путника дневно.

Становници Београда могу, исто тако, да користе и авионски саобраћај. И путовања авионима су многобројнија лети када нема магла, мећаве и кошаве. Све те непогоде могу да изазову поремећаје у ваздушном саобраћају. У току 1948 године отпунувано је авионима 15.552, а допунувано 15.360 путника, што значи да је просечно око 318 путника путовало дневно авионом.

Као што се види из ових цифара, Београд дневно прими и из њега оду хиљаде и хиљаде путника. Они који дођу у Београд користе трамваје, аутобусе, тролејбусе. Гужва из возова, са свих саобраћајних станица, преноси се у град. Највећи број путника долази да у главном граду, политичком и административном центру наше Републике, свршава службене послове. Ти људи обилазе министарства, предузећа и установе. Али, све се то ради брзо, јер редовни посао чека.

Возови одвозе путнике натраг у градове и села, да би довели нове. И тако стално.

На перону београдске Железничке станице увек је живо

Освајају се нови производи

Већ трећа година како пламти у нашој земљи велика битка за остварење Петогодишњег плана. Стотине хиљада радника наше земље боре се са великим тешкоћама, и својом иницијативом, изнаједним залагањем новатора и рационализатора, омогућују успешно остварење задатака.

У другој години Плана, поред старих тешкоћа, наишле су и нове, непредвиђене тешкоће од стране земаља следбеница резолуције Информбироа. Требало је због тога улагати још више напора да се и те тешкоће поред осталих отклоне. И иницијатива наших радника се још више развила, наши научни радници, новатори и остали радници омогућили су својим преданим радом да велики број артикала који су нам ускраћени из иностранства, створимо сопственим снагама у нашим фабрикама сопственим средствима. Баш те непредвиђене тешкоће, економски притисак који је вршен против Југославије покренуо је још више на стваралаштво све наше људе. „Свијест да се морамо у првом реду ослободити на своје сопствене снаге прожима данас стотине хиљада наших радних људи“ (Тито). И та свест и љубав према домовини покреће и мобилише данас наше раднике на пољу борбе за освајање новог, за стварање разних, до сада уживених артикала сопственим снагама и сопственим средствима.

И те речи нису остале празне речи. Постале су дело. Њихова жеља да граде сами остварена је у разним новоосвојеним деловима камiona.

Из иностранства се увозио поред осталих готових делова или полуфабриката десни и леви уздужни носач рама. За израду носача потребне су гигантске пресе и други алат. Код нас се ти носачи нису никад израђивали. Поручбина из иностранства није стизала. Замислили су се радници, и то не само радници из Индустије мотора него и из других таквих предузећа. Требало је прво конструисати алат којим се израђују ти носачи, алат који се код нас никад није

правио. Наши људи су сами конструисали тај алат, а колектив Индустије мотора водио је у тој борби, док су остала предузећа помагала, као: Творница аутомобила у Тезну крај Марибора, колектив предузећа Раде Кончар, Ливарна Шгоре и Железара Гуштањ. На том послу конструисања највише се залажио инж. Зубакин из Индустије мотора. Мајстор Коста Пушић, такође из Индустије мотора, допунео је својим залагањем много на изради и монтажи алата за прављење тих уздужних носача.

У Индустији мотора има много људи који све своје стручно знање и способности улажу да створе нешто ново, сопственим снагама и средствима, да смање број артикала које увозимо. Тако је вишеструки ударник Цера Пебанец дао много корисних новаторских дела, а међу последњим делима израдио је машину за израду опружних подлошак (подлошке „гровер“) која се до сада увозила.

За хладњак мотора камiona потребно је саће. И то се увозило. Нередовно испорука тог важног артикла често је претила да сасвим заустави производњу. И ту су људи напрегли све своје снаге и знања и сами створили то неопходно саће. Данас је Индустија мотора већ спремна за сервиску производњу саћа. У једном камionу има на хи-

љаде делова разних врста, од којих 620 делова својом високом сложености и прецизношћу израде заслужују нарочиту пажњу у освајању. Такви су специјални делови ковани у калупима, делови ливени од специјалног челика и алуминијских легура и пресовани делови. Од тих делова камiona освојено је до данас 418 комада или 74% а у току освајања је 146 делова или 26 одсто. Из овога се види да је врло близу дан када ће камion бити наш сопствени за равно 100%.

И радници предузећа „Југострој“ не заостају

За радним колективом Индустије мотора не заостаје колектив металског предузећа „Југострој“ у Раковици.

Раде Јовановић, новатор пронашао је аутоматски искључивач струје за хидрофор. Тај аутоматски искључивач (друк-шлатер) који регулише струју мотора хидрофора до сада се код нас увозио. Међутим Раде Јовановић је успео да после више од годину дана рада сам створи тај аутоматски искључивач. Поред овога дела он сад ради на аутоматизици за фрижидере (хладњаке). Та аутоматика има функцију регулатора струје. Кад је у хладњаку постигнута жељена температура, аутоматика искључи струју и компресор стаје, а кад се температура дигне, аутоматика укључи струју и ком-

пресор почне да ради. Поред тога за хладњаке је Раде Јовановић пронашао још нешто. До сада се компресор за хладње пунио хлор-метилом, који се код нас увозио. А сад баш ових дана, Раде Јовановић врши пробу са сумпор-диоксидом, уместо хлор-метилом. Пробе одлично успевају и сумпор-диоксид се по казује као достојан заменик хлор-метила. Још један артикал мање за увоз. Још једна освојена позиција.

У „Југостроју“ је инжењер Стојановић, више од годину дана на радио на проналажењу новог типа хидрауличне дизалице и пронашао је. Овакав тип каква је он створио не производи се још нигде у свету.

Колектив предузећа „Давид Пајић“ примио је са поносом нов задатак

Огроман и тежак задатак извршује данас колектив металског предузећа „Давид Пајић“. Нов и сложен задатак и веома значајан. Неће ускоро радници шилгарске индустрије морати да шаљкају по блату и дрвеним калупима примитивно да израђују шилге. Уместо њих ће радити машине. Радни колектив „Давид Пајић“ баш ових дана улаже све снаге да што брже сачини неке делове велике цин машине која ће на једном крају гутати земљу а на другом избацити готову шилгу. До данас се у нашој земљи није радило на производњи ових машина. И када је један део израде тог читавог колоса машина пао у задатак колективу предузећа „Давид Пајић“, радници су с поносом прилици извршењу тог задатка. Они сви знају шта значи шилга. Без шилге нема грађевина, кажу они сами, без грађевина нема станова, а без станова нема бољег живота наших људи. И баш зато што су они овако јасно схватили важност свог задатка од првог дана рада на том послу (почело се децембра са прототиповима) улажу максимум напора да посао тече што боље.

У читавом колективу проблем извршења овог великог задатка живи непрестано међу људима. На сваком радном месту расправља се о том послу, на дискусијама и саветима будуће се прича омет о том послу. Није лако правити први пут огромне делове машине. Делови се праве по пртежима.

Много тешкоћа треба савладати али се колектив предузећа „Давид Пајић“ хвата храбро у коштац са тешкоћама и води велику битку за освајање нових машина. Данас је, може се већ рећи, та битка у овом колективу освојена.

Уређаји за млекарство раде се први пут у нашој земљи

У металском предузећу „Пролетер“ у Жаркову води се исто тако борба за освајање новог. Тамо се сада производи уређај за млекарство који се код нас још нигде није производио. Са производњом се почело тек овог месеца. И ту није било лако. Стручних кадрова је мало, радне просторије су тесне. Зато радници морају да улажу много напора да савладају све препреке које их коче у освајању новог.

Нов посао око прављења уређаја за млекарство изнашао је још нарочито. Где да се нађу ваљаци? И један мајстор, Игнат Шлипер се досетио. Узео је 8 обичних радница и 10 дана их учио да vare алуминијум. Данас оне већ успешно раде на новом послу.

Свакако да би рад на изради нових артикала у „Пролетеру“ много боље текло да може да се уведе ланчани систем рада. Међутим због неплаћеног постављања зграде тај систем је немогуће спровести. Једну од тешкоћа у раду представљају и слаби хигијенски услови под којима се ради.

На једној страни радници се са пуно залагања боре за успешно остварење свих задатака, а на другој страни се управа предузећа труди да радницима омогући што боље услове рада. Данас се већ зида магацин и неке друге просторије. Сутра ће се узидати још и више. И радници „Пролетера“ моћи ће са више успеха да се боре са свим препрекама које им стоје на путу остварења њихових задатака.

И не освајају се само у ова четири металска предузећа нови артикли и нове позиције. Свуда широм наше земље у свим предузећима свих грана осваја се позиција за позицијом новог. И наша земља постаје, трудом и иницијативом стотине хиљада радника, све независнија, све јача.

Осваја се победа за победом. И сваког дана их је све више. И биће их још више.

Јованка ТЕРЗИН

Из „Планете трагу и љубави“

С тобом сам горд и све већи бивам
пали ме радост и гњев
демонстранта!
Крај мене сан што га дуго
снивам —

корачаш са мном
пожаром валата.

Ријека ова пресахнути неће,
од ноћи дубља њена су корита!
Бијели граде, иде
прамаћеће, прољеће иде
и бразде и жита!

Горн и вори од пљуска
и клика —
Љубља се краљ и војска
и бог!
На лежишту се нија
република,
најмилија у народу мом!

Мартовски вједра понеси,
разнеси ширином земље,
у родни ми крај:
жар ћу тај што оком
изданим се кријеси,
тај звик слободи
с крвљу да предаш!

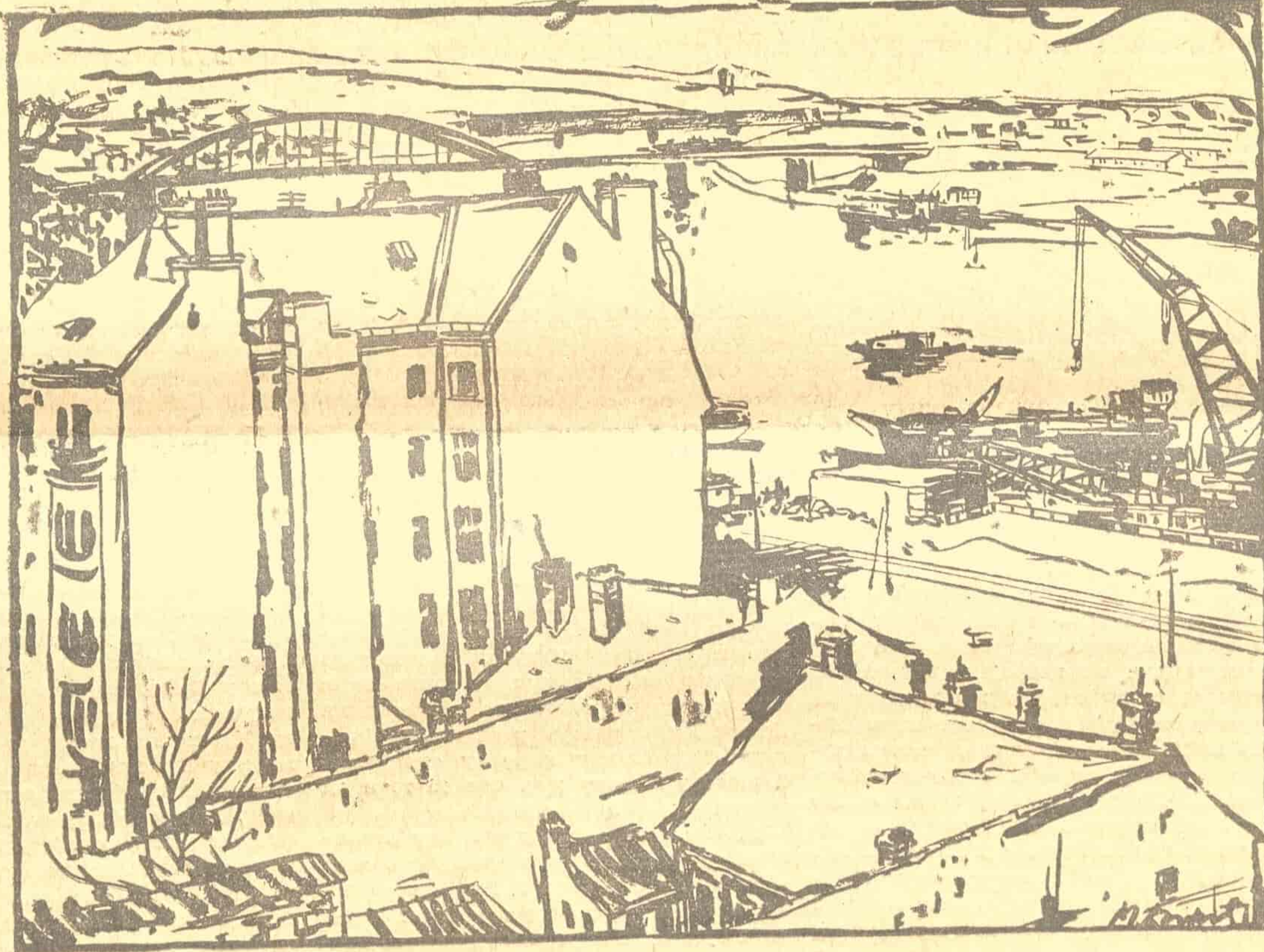
Је ли то крај и патњи
и јада —
свољене узе и тавнице горке?
Побједо, хрени
трговима града,
расту и расту у буну
поворке!

Ријека ова пресахнути неће,
од ноћи дубља њена су корита!
Бијели граде, иде
прамаћеће, прољеће иде
и бразде и жита!

А с тобом горд сам, драга,
у то вече крај мене ступаш
пожаром палата,
с огњеним ливом што тече
и тече да спали тавне
решетке и врата,
да дах унесе у мемли
и смрти, пробије тмине
Истоким што зори,
да љубав сине сјајем
неутрним и на сва уста
свијету проговорити!...

Душан КОСТИЋ

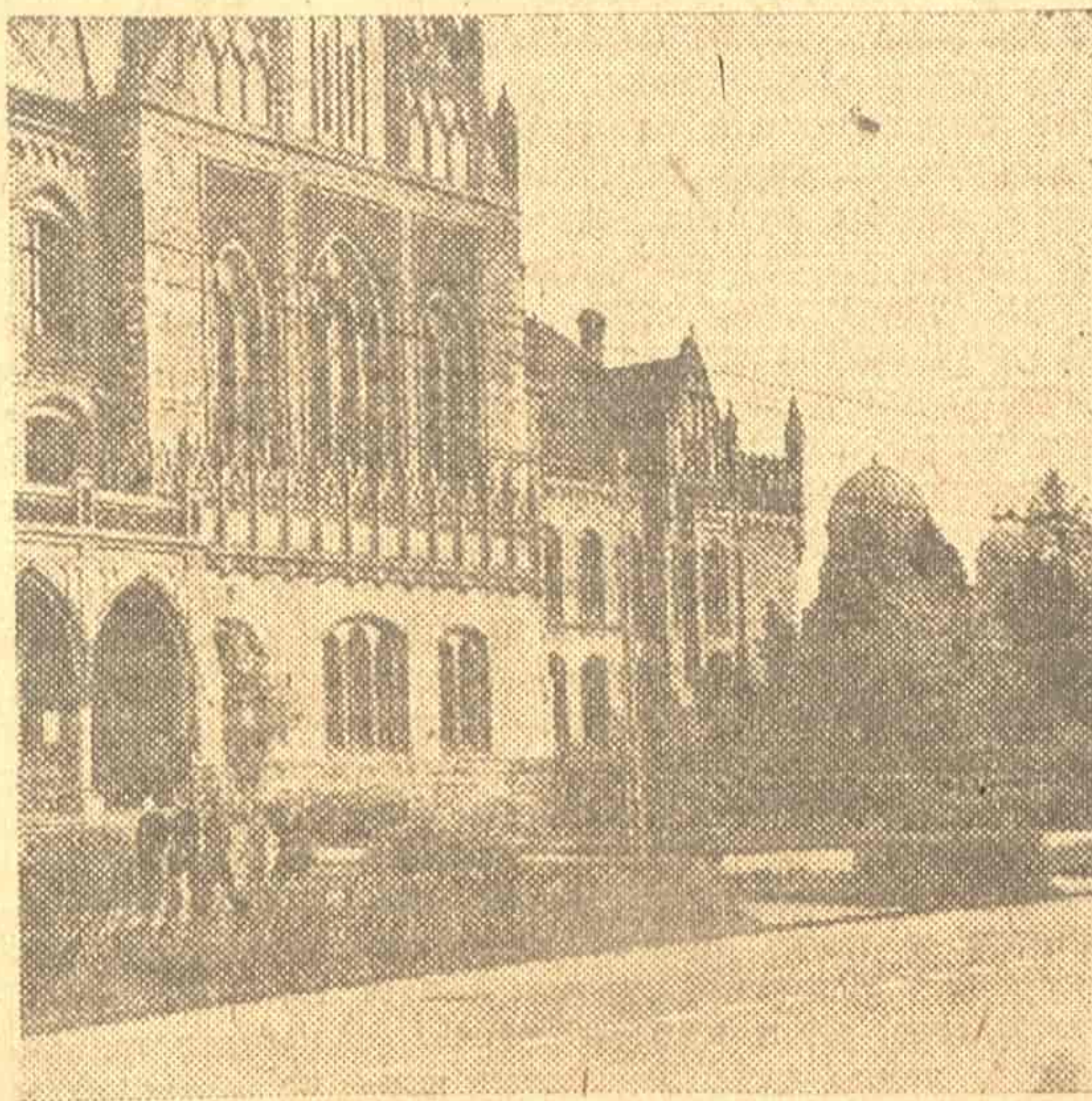
Из маје наших уметника Поглед на Саву

(Цртеж Милорада Ђирића)

★ ЖИВОТ И РАДУ СССР ★

Рига

Зграда Академије уметности у Риги

градски аутобуси, тролејбуси, затим аутомобили марке „Победа“, „Зис 110“ и „Москвич“.

Рига сада живи новим животом. Пре рата то је био град који је углавном обилазео ситним занатским предузећима; данас је то велики индустријски центар и средиште културног живота и рада целе републике.

1946 године Врховни савет Летонске ССР је изгласао закон о петогодишњем плану обнове и израђиве. У оквиру тога плана се у главном граду Летоније, Риги, израђују многобројни заводи, фабрике, школе и подложу станбене зграде. Израдњу Риге пома-

жу све републике СССР. Сва ова индустријска предузећа снабдевана су машинама и машиницама-алатима израђеним у разним заводима и фабрикама СССР. Велики ризик завод за израду вагона, највећи завод те врсте у целом Прибалтику, у потпуности је дело најновије совјетске технике. Лака индустрија Риге не би могла ни да се замисли без вуне и памука из Узбеке и Казахске ССР и лана из ВССР и РСФСР.

Благодарем великој помоћи осталих република СССР, Летонска ССР се налази на путу брзе и снажне индустријске израђиве. Необично је повећана продуктивност рада. Тако, на пример, позната ризик фабрика радио-апарата ВЕФ производи сада девет пута више радио-апарата неголи пре две године. Ризик фабрика обуће „Првени квадрат“ производи сада у току једне смене два и по пута више обуће неголи пре две године. У индустријским заводима Риге производе се данас електричне локомотиве, трамваји, универзалне хидротурбине, међуградске телефонске станице и др. У 1948 години индустрија Риге је испунила годишњи план два месеца пре рока. Она је уједно, још 1948 године, достигла 92,5 одсто предвиђеног нивоа за 1950 годину. А предрапни ниво производње Рига је већ превазишла за 85 одсто.

Рига је значајан културни центар СССР. У Риги се налази Академија наука Летонске ССР која располаже са 16 института и две велике библиотеке. Поред тога, у Риги се налази Државни универзитет, Пољопривредна академија, Конзерваторија, Академија уметности, Позоришни институт и Институт физкултуре. Рига има 8 позоришта, од којих је најбоље Државно позориште опере и балета, и 22 биоскопске дворане, у којима се, поред осталих, дају и филмови израђени у Летонској ССР, на летонском језику.

Слет физкултурника Београда

Овогodiшњи физкултурни слет треба још једном да прикаже снагу и масовност читаве физкултурне организације у нашем главном граду и да, са друге стране, буде резултат рада првенствено београдске организације гимнастичког савеза, која ће углавном сносити читав терет припрема и увежбавања. Припреме за слет, обухватају омадлинске и радних људи, ангажовање основних руководстава, помоћ масовних организација, — све то треба да послужи гимнастичкој организацији за проширење њених редова, организационо уређење и унапређење садржаја рада.

Слет ће бити велико радно искуство за београдску организацију у целини и за основна руководства посебно, јер припремама на терену, по рејонима, руководиће управе гимнастичких друштава и оне ће се организационо учествовати и осамосталити, као колективна физкултурна руководства на терену. Слет, даље, биће приказ успеха београдских физкултурника и смотра њиховог рада.

Већ досадашњи рад показује да је гимнастичка организација у целини схватила правилно спровођење припрема и карактер слета. О томе сведочи формирање нових гимнастичких водова у појединим предузећима и установама, као на пример: у децембру, „Сутјески“, у Првом дому ученика у привредни штд., где су гимнастичка друштва, правилним прилажењем питању слета, укључила нов број чланова у активну физкултурну делатност. Међутим, ако се анализира стање припрема по категоријама вежбача и по друштвима, тада ће се уочити читав низ пропуста и недостатака, који ометају широко укључење у припреме за слет и у стално бављење физкультуром.

Најозбиљнији проблем јесте број вежбача за категорију чланова и чланица. На слету треба да наступи по 1.600 физкултурника у свакој категорији, а сада је обухваћено на часовима увежбавања око 950. Ово, можда, на први поглед и не изгледа тако озбиљан проблем за даље повећање овог броја. Али ове цифре говоре да гимнастичка друштва нису обухватили довољан број радника у припремама за слет. Тако на пример у Београду III (Петти рејон) на чијој територији има приличан број предузећа, уопште се не увежбава за чланове; а за чланице је обухваћено свега 35 из три предузећа; док је у Земуну тек ових дана направљен распоред обухватања предузећа у слетске припреме.

То значи да, и поред увећања овог броја радника из категорије омадлинца и омадлинки, градски слет може да се претвори у претежно средњошколски. Зато оријентација гимнастичких руководстава на предузећа и установе, помоћ синдикалних организација и увежбавање ван оквира друштвених редовних часова, представљају најбитније мере за побољшање овакве ситуације у овој категорији.

На редовним часовима у друштвима треба читаво чланство да учин слетске вежбе, али тако да то не иде на уштрб редовног програма рада. Једино такав начин рада омогућава популарисање свестраног карактера гимнастичког савеза и његове улоге у физичком одгоју радних људи. Али поједина руководства по читав редовни час употребљавају за учење слетских вежби. Овим се једноставно врши увежбавање и одбијају нови вежбачи, који тек треба да науче основне елементе, па да пређу на савлаивање слетских вежби. Рад на редовним часовима, свестран и свеобухватан својим методама служи као предуслов за успешно извођење слетских вежби и омасовљење гимнастичке организације.

Управе гимнастичких друштава нису водиле рачуна приликом одбирања инструктора за проношење вежби иако је број у целини био испуњен. Неукључење пратних вежбача у припреме у првом реду за слет, који се налазе на извесном већем степену физичке културе, ометало је брзо, правилно и складно извођење слетских вежби. Јер за изучавање слетских вежби у предузећима и установама потребно је много више напора и упорности у борби са разним објективним тешкоћама, него што је то случај са ученицима средњих школа. Брига за уздизање стручног кадра и оспособавање младих вежбача јесте један од циљева слета. Стога, потпуно ангажовање већ обучених стручних кадрова захтева пуну пажњу основних руководстава.

Најмлађи чланови наше заједнице, кроз своју радосну вежбу манифестовале још једном своју жарку жељу за укључење у сталан организован физкултурни живот. Међутим, пионирском подмлатку није посвећена таква пажња, која је потребна да би се они и са стручне стране потпуно припремили за један такав наступ, као што је градски слет. Комисија за физкультуру ИОНО помогла је гимнастичкој организацији у томе што је организовала семинар за учитеље основ-

них школа на коме су они упознати са елементима слетских вежби. Овоме треба управе друштва да додају сарадњу са пионирском и омадлинском организацијом, како би најбољи омадлинци и омадлинке преносили вежбе за пионирски под младак, и помогли учитељима. Од оперативних решења овог питања на горњи начин зависи ведро учење наших најмлађих на градској смотри рада физкултурне организације Београда.

Широко обухватање радних људи у припреме за слет, популарисање гимнастичког савеза и његовог свестраног карактера, испуњење добрих и откривање негативних појава и примера — све то претставља богат садржај рада пропагандних одељења гимнастичких друштава. Усмеравање агитације на пуно ангажовање и искористивање локалних материјалних средстава, проналажење сопствених извора за израду физкултурне одеће, објашњење потребе самосталне опскрбе физкултурника уз помоћ масовних организација захтевају објективни услови у којима се градским снагама и садашњом јачином београдске организације припрема слет.

Помоћ масовних организација неће изостати ни овог пута. Нарочито у питању кадрова за попуњавање управа, за њихово осамостаљење и координације задатака слета са осталим задацима на другим пољима рада, треба првенствено синдикалне и омадлинске организације у предузећима да помогну друштвима. Јер градски слет је један део из склопа општих напора и залагања Београђана у свакодневном животу и раду. Градски слет биће слика јединствености свију добровољних организација, заједничких напора за општи успех и даљи физички развој грађана нашег главног града.

На јавним часовима, које ће одржати друштва крајем маја, извршиће се дефинитивна смотра постигнутих резултата и извршити оцена досадашњег рада. На њима ће учествовати, поред чланова гимнастичких друштава, и спортисти са појединог рејона. Свестран садржај јавног часа, масовност и квалитетни приказ савладаних елемената биће одраз рада појединог друштва. То ће, управо, бити сопственим средствима припремљен наступ локалног карактера, уз помоћ синдикалне и омадлинске организације на том рејону. Друштвени наступ ојачаће друштва, учланиће велики број физкултурника из актива и лаге, богатим искуством, нов потстрек за даљи физички одгој омадлинске и радних људи.

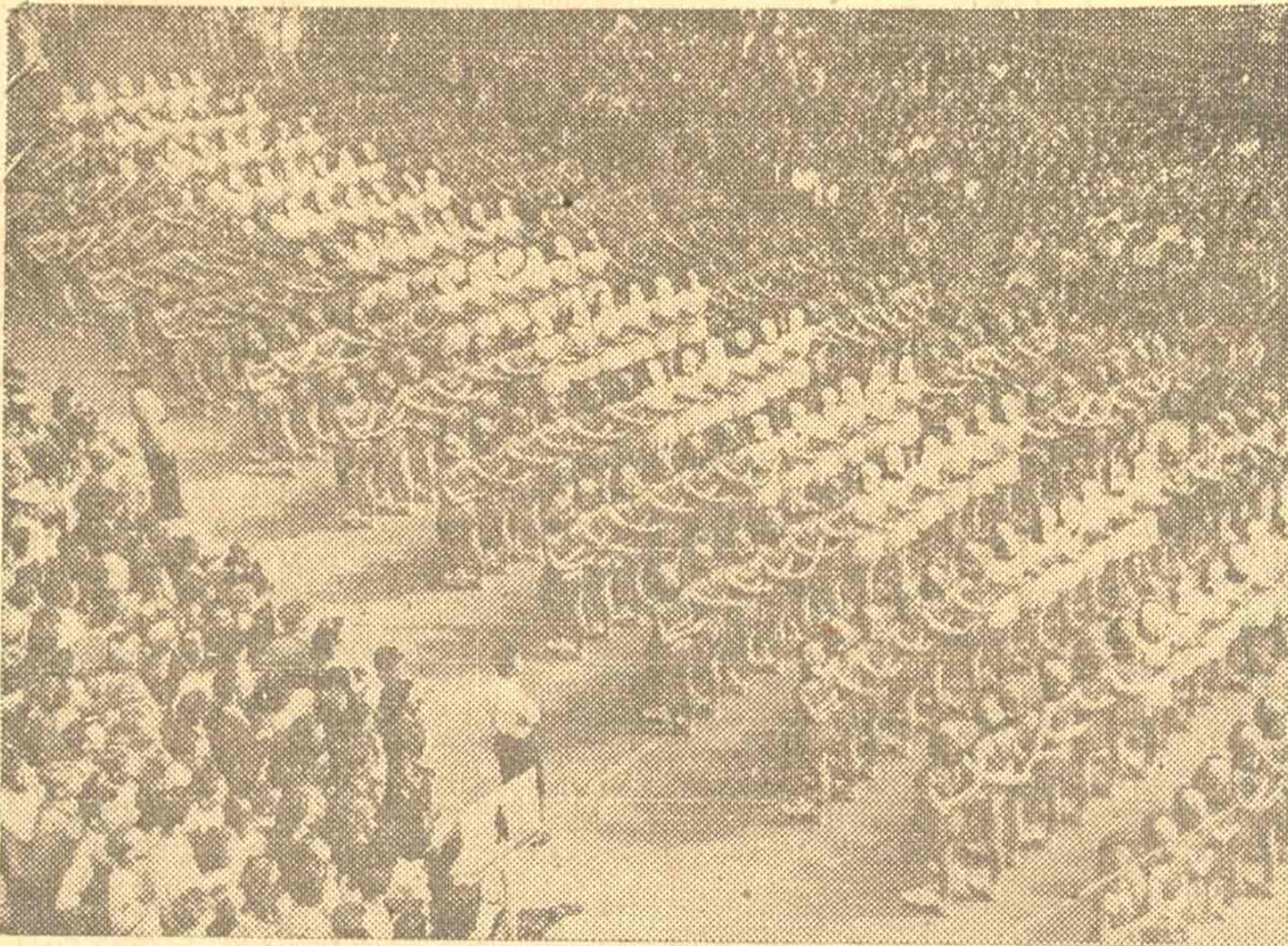
Слетски одбор, који је формиран при Градском одбору Физкултурног савеза Србије за Београд, већ је предузео читав низ мера у окви-

ру града, које ће омогућити естетски изглед дефилеа и наступа, успех у стручном погледу и обезбеђење читавог низа техничких припрема.

Припреме за градски слет наша организација везује са спровођењем кроса, вишебоја и такмичења за значку физкултурника, јер све то претставља редован садржај рада београдске организације гимнастичког савеза. Иако млада, гимнастичка организација је у стању да све ове задатке паралелно решава у циљу свог сопственог јачања и осамостаљења.

Слет физкултурника Београда приказује степен развика физкултурног покрета у нашем главном граду. Градски слет омогућиће хиљадама младих и радних људи укључење у сталну физкултурну делатност. То је његов основни циљ и дужност физкултурних руководстава.

Б. ОЦОКОЉИЋ

ШТА ЈЕ ПОКАЗАЛО СУЂЕЊЕ У НИШУ

Пред Окружним судом у Нишу одговарајући су бугарски ратни злочинци Александар Дочев и Ангел Попов и њихова саучесница Мирослава Јанковић. У низу процеса, који су после ослобођења одржани у нашој земљи и на којима су многобројни ратни кривци добили заслужену и праведну казну, суђење у Нишу истиче се по два ствари.

Пре свега то је први случај да се ратни злочинци — припадници бугарског окупационог корпуса изводе пред народни суд за небројене злочине и зверства почињена за време рата на територији Србије. Оба оптужена Дочев и Попов заузимали су веома важне положаје у овом корпусу злочинаца. Дочев је био шеф обавештајног одељења корпуса, а Попов један од његових првих помагача. Њих двојица не само што су имали увид у целокупну злочиначку делатност корпуса већ су били међу главним организаторима казнене експедиције, масовних убистава, којима је по окружности и свирепости са којима су вршени тешко наћи равна, затим паљења, хапшења, мучења, интернирања родољуба у Србији итд.

Све то оптужени нису ни порицали. Они су цинично давали објашњења о свакој појединости на дугачкој листи злочина које је јавни тужилац навео. Убијено 263 лица у селу Кривој Реци, 32 родољуба живи бачени у кречану близу Ђуписа, 25 омадлинца измучавано ножевима у Сухом Долу код Врања, 1.000 људи ухапшено у Соко Бани, 678 зграда спаљено у Рачанском орезу, савршено са земљом село Бојих и побијено 400 сељака — такви су резултати насиља бугарског окупационог корпуса над побуњеним српским народом.

„То је била врста учешћа Бутара у рату против Југославије на страни Немачке“, изјавио је оптужени потпуковник Дочев и даље: „То је била наша помоћ Немачкој у рату против Совјетског Савеза“. Наравно, изјаве овог шпијуна не представљају ништа ново за сваког нашег човека. Оне су значајне само као потврда небројених злочинастава и то од стране једног од руководилаца злогласног бугарског окупационог корпуса који је јануара 1942 замењено оком у целој Србији немачке војне јединице, које су биле жито упућене на источни фронт и то баш онда кад је Немцима било жестоко вруће под Москвом.

Преузимајући на себе криву улогу жандарма у Србији, кобуршка фашистичка клика у Бугарској није само чинила Немцима једну јединицу. Она се надавала овим новим „погезом“ ушпијари још нешто на рачун крви српског народа. Она није била задовољна окупацијом Македоније и делова Југоисточне Србије. Мегаломански сан

великобугарских шовиниста био је да припадне Лесковац, Ниш, Зајечар, да до краја рашчереће измучену Србију. А када су баш у тим крајевима наишли на снажан народни отпор започели су бесно истребљивање људи које нису ни за часак прекинули све до своје капитулације 9 септембра 1944.

Сви напори бугарске званичне пропаганде били су управљени на „васпитавање“ припадника корпуса у дивљој шовинистичкој мржњи према српском народу. Радећи под непосредном командом Немца, бугарски служаци из окупационог корпуса потражили су и нашли достојне савезнике у четиницима Драже Михаиловића, у издајничку Драгичи Цветковићу коме су омогућили бекство у Турек у итд. Све је то и од раније било опште познато.

Међутим, на процесу у Нишу откривене су и многе нове чињенице, које су искрено заболеле сваког Југословена, а то значи сваког пријатеља братског бугарског народа. Открило се наиме да многи официри, припадници окупационог корпуса што значи и ратни ратни злочинци не само што у новој Бугарској нису били кажњени за своја дела, већ су заузели одговарајућа места у бугарској народној армији, били унапређени и чак одликовани од стране отечественофронтске владе. Они који су „нагоре“ прошли били су осуђени на временске казне и ускоро помиловани.

Прва двојица таквих су сами оптужени. Дочев је и у бугарској народној армији био шеф обавештајне службе и активни потпуковник све до 1945 када је мирно пензионисан, а Попов, који је зверски мучио, бацао и убијао затворене антифашисте по Нишу, Пироту и другим местима, тај исти Попов је после деветог септембра постао начелник обавештајне групе Генералштаба, повезао издајника Драгичи Цветковића (који је требало да буде веза са англо-американцима) са бугарским егзархом Стефаном, и министарима отечественофронтске владе Кимом Георгијевићем, Антоном Југовом, а нарочито са Дамјаном Велчевом и Трајком Костовом, који су се и сами експонирани као издајници и заклепи непријатељи нове Југославије, што је у случају Костова, члана Политбироа Бугарске комунистичке партије најбоље потврдила злогласна резолуција Информбироа и хајка против наше земље коју је у Бугарској предводио баш Трајко Костов, агент империјалиста.

Таква је дакле била „судбина“ крвника српског народа из окупационог корпуса у новој Бугарској. Оптужени Попов добио је касније 15 година тамнице, али је ускоро помилован. Уосталом шта би и могло да буде друго са таквим драгоценим човеком који је требало да тражи додир са англоамериканцима после 9 септембра и то по налогу саме отечественофронтске вла-

де односно поменутих министара и кога је та иста влада одликовала за „изванредне заслуге“.

Ево какве су каријере правили у новој Бугарској други и остали злочинци из окупационог корпуса. Још су се димила згаришта по Србији, згаришта која је оставио тај корпус убица и начелник штаба корпуса пуковник Стојко Иванов, један од главних организатора злочина, постао је наставник у Војној академији у Софији и после упућен у Рим у дипломатској мисији. Пуковник Маринов, командант 16 дивизије у Кијеву и касније у Битољу, исељени министар у фашистичкој влади Мурајевић, постао је генерал и командант Прве армије нове бугарске војске и касније бугарски посланик у Паризу. Петар Нојков начелник штаба 22 фашистичке дивизије у Нишу постао је начелник организационог одељења Прве (нове) бугарске армије, Иван Кирић је постао начелник оперативног одељења исте армије, мајор Георги Сбев, начелник штаба 25 дивизије у Аранђелову постао је 1945 бугарски војни аташе у Београду а затим у Цариграду, капетан Стојичков, организатор пропаганде у окупационом корпусу (оно пропаганде која је трубила да је Бугарска остварила своје „националне идеале“ под Хитлеровим оком) постао је после 9 септембра пуковник, командант Софије и затим командант Треће дивизије, а мајор Генчев је такође дођурао до пуковничког чина и до положаја команданта Друге дивизије.

Кад је оптужени Дочев набрајао у судници у Нишу ове силне каријере (не без зависти) народ је отворено протествовао. Зависта, после овога није чудна жељина са којом неки у Бугарској владе данас хајку против нове Југославије, ако се при том зна да су многи евиденцирани кривци из окупационог корпуса сада чланови Бугарске комунистичке партије.

Процес у Нишу расветлио је лик двојице од многобројних ратних злочинаца из бугарског окупационог корпуса. Он је даље показао да у новој Бугарској мирно добијају чинове, звања и ордене убице чије су руке умрљане крвљу невиних људи у Србији. Суђење је показало још и ко, како и зашто је тражио преко (једног политиканта) Драгиче Цветковића везе са англоамериканцима после 9 септембра 1944, а догађаји последњих дана открили су шпијунски рад једног од њих — Трајке Костова. У свему узевши братски бугарски народ треба још добро да почитати своју кућу од свакојаког шљама, а кад то буде учињено многи активни антијугословенски хајкачи наћи ће се на сметлишту. Онда ће и видјети бити јаснији.

Такви су закључци са нишког процеса.

Империјалистички извори информација за „марксистичке“ аргументе

До недавно је била устаљена пракса и обештајано начело да комунистичка штампа протерава чињенице, да не наседа империјалистичким провокаторима. Оно што је вредно до пре 10 месеци, одједном — после фамозне Резолуције Информбироа — као да је нешто нестало. Југославија је у масти наших „криминарча“ брисана са географске карте, а о изградњи социјализма у нашој земљи, о испуњавањима наших делегата на међународним конференцијама против империјалистичких планова и мажења, није у штампи демократских земаља источног Европе не чује се ништа.

Свесно и по одређеном систему ратнокултурничка, империјалистичка штампа, иако је и њој јасно на коме се месту, у коме се табор налази нова Југославија, ствара јаз између земаља демократског табора. Онда када измишљотине међународних интриганата доспну до информбиро-криминарча, тада се оне на волелбан начин претварају у „марксистичке“ аргументе, постају доказ за окретање наше земље у табор империјализма. Да данас којим случајем екс-цар Бао-Дај, Далај Лама или ма који други политички авантуриста — непријатељ социјализма упути отворено писмо маршалу Титу у коме „нуди споразум“, ту прозирну провокацију великодушно би прихватиле радио-станице почев од Москве до Радио-Тирани, оне би нашле истовремено на велики одјек у свим комунистичким листовима земаља источног Европе. Споредно је људима из информбиро-табора откуда долазиле, у какву сврху су лансиране поједине лажне вести о Југославији. Чим оне угледају светло дана, чим изиђу из „кухиње“ Херстове и друге империјалистичке штампе, оне стићу право праћанства у земљама народне демократије и СССР, постају „неприкосновени“ аргументи са којима се „доказује“ да је Југославија „прешла“, или да „прелази“ у табор империјалиста.

Много је таквих плутошти, лажи и подвала објављено у унутрашњој и спољној политизи наше земље. Тако, на пример, Константин Цалдарис, нацистички шпијун и његов син, директор једног атинског листића, претказивали су пуне две недеље у својим провокаторским изјавима „приближавања између монархофашистичке Грчке и Тита“. Отац и син — Цалдарис увиклали су прашину на сраницама информбировских листа, а разни радио-коментатори из Вудингште и Прага,

и не само то. Тако у Југославији тобоже не би била ни поведена акција за мир да, ето, Румун Кишиневски није проговорио и критиковао нашу земљу у којој се наводно ћути, не сме отворено да се проговори против англо-америчких империјалиста. Притом је, разуме се, овај наш критичар заборавио да су се југословенски народи борили против фашистичких империјалиста док је он негде у закутку мучко мучао, гледао што од његове земље чине хитлеровски пражелјивци и Алгоанскове бајде.

Слично овоме јесте и питање односа између социјалистичких земаља с једне стране, а с друге стране питање односа између појединих социјалистичких и капиталистичких држава. Видимо да је нова Југославија свагде, у сваком случају, изврнула нападима претставника Информбироа. Када Југославија тргује са капиталистичким земаљама на равноправној бази, никад на штељу демократског фронта, тада се то назива издајом ствари социјализма. Међутим, када остане народнодемократске земље, на пример, Чехословачка лиферије алуминијум, каменом и дрвну праћу грчком монархофашистима за изградњу авиона, утврђена — све то да би добила поморанце и смокве — тада се то у речнику наших криминарча назива заштита интереса демократског табора.

Када су југословенски људи откидали од својих уста комад хлеба и давали га албанском народу тада је то била политика колонизације нове Албаније. А што је Бугарска покушала да прода од нас купљено жито грчкој монархофашистичкој влади, у земаљама источног Европе тај поступак бугарских власти-ничко досад није јавно критиковао и осудио. То се не може окарактерисати као помоћ грчком народу који се бори против атинских узурпатора и англоамеричких интервената.

Целокупна „критика“ југословенске унутрашње и спољне политике није ништа друго него оркестрована кампања која има за последницу спречавање изградње социјализма у Југославији.

Енглески лист о „племенитој ћуди“ британског лава

На самом почетку своје велике офанзиве труле Народноослободилачке армије Кине, форсирајући реку Јангце поразиле су кволинтанску и британску ратну флоту. Народноослободилачке снаге нису се дале ометати „племенитој акцијом“ британских ратних бродова на Јангцеу, него су их омогућиле да продужују живот трулом кволинтанском режиму. Битка на Јангцеу између артиљерије Народноослободилачке армије и британских ратних бродова била је тако жестока да је један енглески очевидца видео на северној обали реке на свака два метра по један топ.

Ова вест наишла је на широк одјек у енглеској реакционарној штампи. Појавили су се многобројни коментари, међу којима је најинтересантији коментар „Дејли графика“ у коме се каже да британски лав не дозвољава да му се некажењено гзази реп. „Топови британског брода дали су упозорење читавој Азији да ће лав, иако је мирољубива животиња док га нико не узнемирава, показати своје зубе а по потреби и употребити чим га неко изазове“. Као што је познато, лав није тако мирољубива животиња, него на против, подмукла и крвожедна, која стално вреба плен. Но, он није више тако снажан као што је некад био, као што то замишљају и претпостављају његови укротитељи. Случај на Јангцеу, осим тога, показао је да британски лав не само да није „племенита“ звер него да је исцупио истурију своје шапе и искесно крвожедне раље.

У коментару поменутог листа налазе се и следећа упозорења: „Ванредно је важно да Азијати не стекну уверење да се британска ратна застава и све оно што она претставља може некажењено врећати кад коме падне на памет“. Застава то је важно. Али, јасно је, ако је нечија застава пободена у туђе тло, тада правило о њеној суверености не вреди. Поготово не у Кини где су британски лав и застава, заједно са домаћим феудалистима и америчким империјалистима господовали, уживајући у обилатом плену, преко стотину година.

Клеветничка кампања против Југославије слаби јединство социјалистичког света у борби за мир и демократију

Београд свечано дочекује празник рада

ПРОГРАМ ПРОСЛАВЕ ПРВОГА МАЈА

Прослава Првог маја у Београду биће, по обиму програма, ове године много већа него икада до сада. На овој величанственој манифестацији, трубнога Београда учествоваће сва културно-уметничка друштва града. Филмска платна биће постављена на главним трговима града где ће се приказивати културни и документарни филмови. У оквиру ове велике прославе разноврсне културне манифестације одржаће се не само у центру, већ и на Чукарици, Железнику, Новом Београду и земунским насељима. Преко дана одржаће се свестрана спортска такмичења на спортским стадионима. А увече, величанствено осветљен, Београд ће прославити Први мај кроз многобројне наступе разних секција културно-уметничких друштава и велико народно весеље које ће трајати до дубоко у ноћ.

Поворка

Величанствена поворка јединица Југословенске армије, најбољих радних колектива и делегата из свих крајева наше земље почиње тачно у осам часова. Поворка креће Улицом маршала Тита преко Терезија, до Калемегдана.

Београдска позоришта

На дан Првог маја на Тргу Републике у 20.45 часова извршиће се за трубнога Београда први чин домаће опере „Еро с оног свијеца“ од Готова.

Велики концерт пред зградом Народне скупштине

У 19.15 часова на степеништу зграде Народне скупштине извршиће се велики концерт симфоничког оркестра састављеног од оркестра ЦДЈА, команде града Београда и Радио-станице и хора од 1500 певача састављеног од хора ЦДЈА, Београдске опере, Радио-станице и културно-уметничких друштава „Абрашевић“, „Бранко Цветковић“, „Иво-Лола Рибар“, „Братство“, „Бока Павловић“, „Горан“, „Јединство“, „Жарко Зрењанин“, „Радник“.

„Градмир“, „Железник“, „Никола Тесла“, „Соња Маринковић“, „Стеван Бракус“, „Пошет“, „Жикица Јовановић — Шпанац“, „Напредак“, „Радиоје Копарец“, „Светозар Марковић“, „Др Сима Милошевић“ и хорава Медицинске велике школе и Техничке велике школе. Солисти на овом концерту биће Анита Мезетова, сопран и Александар Маринковић, тенор, чланови Београдске опере. Овим огромним хором, какав још до данас није изишао пред београдску публику, дириговаће наш познати музичар Михајло Вукдраговић.

Народна весеља

Народна весеља почиње у 18 часова.

Трг Славије — У извођењу програма суделоваће: Дувачки оркестар Команде милиције, Државни ансамбл народних игара НР Србије и чланови гимнастичких друштава Београда. У 20 часова отпочеће приказивање културних и документарних филмова.

Чукарица — У овом крају Београда у извођењу програма учествоваће фолклорне групе културно-уметничких друштава „Братство“, „Бока Павловић“, „Горан“ и фолклорна група Медицинске велике школе и група пионира хармоникаша. Од 20 часова отпочеће приказивање културних и документарних филмова.

Железник — У извођењу програма пред трубнога Железника узеше учешћа фолклорне групе културно-уметничких друштава „Абрашевић“, „Железник“, „Радоје Дакић“, „Бранко Крсмановић“ и „Пошет“. У 20 часова приказиваће се културни и документарни филмови.

Нови Београд — У оквиру програма који ће се извести пред градитељима Новог Београда наступиће Дувачки оркестар културно-уметничког друштва „Абрашевић“, фолклорне групе културно-уметничких друштава „Иво-Лола Рибар“ и „Јединство“, и чланице Гимнастичког друштва Београд I са својим вежбама. У 20 часова почиње приказивање културних и документарних филмова.

Земун — (испред Дома културе) — И у Земуну ће народно весеље бити улепшано програ-

мом у коме ће учествовати оркестар Команде ваздухопловства, фолклорне групе културно-уметничких друштава „Бранко Цветковић“ и „Никола Тесла“ и ученици Средње фискултурне школе — Земун. У 20 часова културни и документарни филмови.

У насељу „Сутјеска“ у извођењу програма учествоваће фолклорне групе друштва „Др Сима Милошевић“, „Радиоје Копарец“ и „Радник“ и чланице Гимнастичког друштва Земун I.

Спортске приредбе

Првог маја на стадиону „Црвене звезде“ у 15.30 часова одржаће се велики атлетски митинг уз учешће атлетичара „Партизана“, „Црвене звезде“ и „Београда“. У 16.30 часова одржаће се на истом стадиону првенствена утакмица између „Црвене звезде“ и „Партизана“. На стадиону „Црвена звезда“ на Калемегдану отпочеће у 19.15 часова такмичење у кошарки. У првом сусрету састаће се репрезентација Београда против репрезентације Војводине — женске екипе — а затим репрезентације Београда и Загреб — мушке екипе. У дому спортског друштва „Железничар“ одржаће се у 17 часова завршно такмичење у стоним тенису првомајског турнира спортских друштава Београда. На тркалишту Царева Гуприја у 15 часова отпочеће коњске трке. Појединачно првенство Београда у боксу одржаће се на стадиону Таш-Мајдан у 15.30 часова.

На дан 2 маја у 10 часова одржаће се на Там-Мајдану рвачки двомеч репрезентација Београд — Загреб.

На стадиону Црвене звезде на Калемегдану у 19.30 часова отпочеће одбојка турнир спортских друштава на коме ће учествовати „Градитељ“, „Железничар“, „Београд“ и ДИФ. На Царевој Гуприји у 15 часова почиње коњичка спортска такмичења, док ће у исто време извести, од Аде Циганлије до ушћа Саве, регата веслачких чамаца. На стадиону Црвене звезде, у 14.45 часова, одиграће се две првенствене утакмице између наших крила и Будиности, и Металца и Слоге (Нови Сад).

Вашар на Таш-Мајдану

У оквиру прославе Првог маја, од 29 априла до 8 маја биће отворен велики вашар на Таш-Мајдану. На вашару ће својим производима учествовати следећа предузећа: Просвета, Београдски магазин, Градско предузеће за текстил, Задруга Трећег рејона, Градско угоститељско предузеће, Градско млекарство, Народни магазин, Инвалидско предузеће и Градска послатичарница. Посетиоци ће моћи да се разоиде на рингишцима, стрелишту, чапцима, морским таласима и бициклима. Првог маја у 16 и 20 часова биће отворен велики циркус, где ће гледаоци моћи да уживају у разноврсним, уметнички спремљеним такмама новог програма.

Ватромет

На дан Првог маја у 21.30 часова Београд ће бити осветљен великим ватрометом који ће улепшати народна весеља и стотинама боја украсити небо над овом величанственом манифестацијом трубнога Београда.

Велико учешће ликовних уметника у припремама за прославу Првог маја

Београдски уметници на раду у атељеу

У дане када се по установама, а нарочито по предузећима, распламсава племенита предпрвомајска утакмица и кад се поштрава читав темпо залагања, да би се празник рада и радних људи часно дочекао, са крупним резултатима, и ликовни уметници се укључују у тај такмичарски замах. И, ма да је немогуће такмичити се уметничким творинама, по предности рада и по начину истинскога залагања, ово радно расположење београдских ликовних уметника има праву такмичарску оштрину.

Још пре два месеца преко тридесет београдских сликара примило је обавезу да, за потребе одбора Народнаг фронта девет београдских рејона, добровољно израде сто седамнаест портрета чланова Политбироа Централног комитета Комунистичке партије Југославије и портрете Маркса, Енгелса, Лењина и Стаљина. То су портрети величине 1,5 према 1 и 2 према 1,5, а рађени су на разаплетом платну мрком бојом. Радећи ове портрете, београдски сликари су дали Фронту 1.494 добровољна радна часа и уштедели му око 121.000 динара.

Поред овог добровољног рада, у оквиру Задруге УЛУСА, наши су

сликари израдили и 62 портрета, од два до четири метра висине, намењена декорисању градова у Првој Гори, приликом првомајске прославе. За Београд, међутим, за потребе разних организација и установа, у вели са Првим мајем, израђено је 280 портрета у висини од 1 до 9 метара. Поред тога, израђено је око 50 транспарената, око 30 гробова и мноштво декорација, макета и подрамова, као и низ припремних радова за разне установе и организације.

У просторијама Задруге УЛУСА, а исто тако и по многим појединачним атељеима, радило се не само од ранага јутра до касно у ноћ, већ често и преко ноћи.

Да би првомајска прослава и мала свој прави оквир, да би Београд био уметнички декорисан и да би поворка, са истакнутим резултатима наших трудница, прошла кроз свечано украшене улице, београдски уметници су, у оквиру своје Задруге, дали тун допринос. Он је још значајнији кад се узме у обзир да је израда ових великих декоративних портрета само један од многобројних видова рада наших ликовних уметника, чији је допринос на изградњи социјализма у нашем главном граду, а исто тако и у читавој држави, сваки даном све значајнији и пунији.

Нека живи наш Народни фронт радни колектив наше социјалистичке домовине, нове Титове Југославије

Јунус МЕБЕДОВИЋ

Рушити — градити

РАЗГОВОР НА СТЕПЕНИЦАМА

ЗДРАВО, Радосаве, јес' ти то? — зачу се са прве платформе још неосветљенога степеника нешто већ овећато, сипљив глас, од оних који поругљиво звуче и када некога симпатично ослове. Стари човек био је очигледно већ задуван па му је Радосав и због тога добро дошао да га сачека.

— Здраво! — одговара сасвим млад, звонак, ведр тенор који не личи омаленом тридесетого, дишњаку, чији се комбинезон, запрашен, у полуираку белко као у брашнару.

— Бре, бре бре, Радосаве!... колико имајаше већ радних ударничких значки, медаља и одликовања?.. Па ти још све груди поплочати као какав стари сардар Паштровић токама...

— Ма, није то, друже пуковниче!

— А да шта је?... — и тако поче један од њихових честих разговора на степеницама.

И младоме човеку добро дође да мало одахне, а, и иначе, сваки пут је радо застајао са пуковником, инвалидом још из првога светског рата. Сматрао је за своју дужност да се и „политички носи са Старим“, који је очигледно очински зачи-кавао Радосава и са особитим задовољством при-мао његово, врло озбиљно изрицање, „друже“. Пу-ковник је био орлушина са Бетине, око два метра висок, растегнутих и унаграт тргнутих, широких рамена, с појединачно дебелим, дугим, жила-вим вратом, несразмерно дебелим према ситнијој глави, сеченој с потиљка као даска. Стаје успралан а шига погнута, у Средњем веку, разуме се, као једна за себра непристојна шига, изазивала би некога властелина паљ и делатову ванџау. А радосав, који се тек после ослобођења „описменио“ и стекао запат у железничкој радионици, био је ситан, лак, сав складан и грациозан, као да је по-следњи потомак некога, вековима олабиранага, со-ја. Пред рат онај један и по хектар земље радила је жена и хранила дете, а он је аргатовао у Ла-пову и у Лајковцу, на железничким станицама, на шинама, праговима, на вљунку и наспинама, сањао је о железничарској кари, али, није стигао ни „му-тер“ да заврне, све само носи, прти, гурај, било гвожђе, било дрво, било земља, гологлав или са масном солунском најкачком свога покојног оца.

— Изграђујемо земљу, друже пуковниче!... Треба сви да дамо све од себе!... — каже Радосав као у поверењу, озбиљно и важно, као да пуков-ник досада није знао за ту истину па му је он саопштава, и чини Староме част и добро што му то саопштава.

Из прозора на платформи пролетно сунце на заходу румено али оштро осветљава Радосављено танано, уморно, већ, прерано, научином од бора замрежано лице. У њему сијају само очи, детњски отворене, зеленкасто — смеће као тургуље. Пу-ковник мисли: од таквих су најбољи војници, тај кад нешто смисли...

— Зар није довољно то што у радионици пре-бадујеш, па ти ваши курсеви, него још и на до-бровољни рад с „афежама“!... Пази, ако се ук-и-неш па наднеш више ће штете видети од тога и народ и та твоја партија када гледаш само своја посла. Уартио си у ту твоју болшевичку главу да све само тебе чека да крчнш и лижеш!...

— Слушај, друже пуковниче, морам, ето, мо-рам!... разуми кад ти кажем!... — па, приметив-ши по жмиркању десног пуковничког ока шта он слути, прекиде своје прено објашњење па, опет, чисто заштитнички, ни сам не знајући свесно баш зашто, поносно настави своје признање:

— Ко је онолико рушио мој господине пуков-ниче, као ја, тај мора сада, у својој народној др-жави, да ради, да ствара, диже и гради док је душе у њему. Ја сам вам почео још пре устан-ка... чим се расула биша наша војска ја сам с друговима склонно између Врбине и Бање триста кила динамита, па кад смо угледали како црни тежкити прелазе преко заборављеног моста на Куждрави, исте ноћи бацили смо у ваздух — пушту Куприју. Онда су ми убили и жену и дете... Ја сам за четири године рушио тридесет два пута мо-стове, тринаест пута испроваљао друмове, осам-наест пута дизао шине, седам пута палио станице и општинске — а три пута ереске суднице. Једном смо потпалили паклену машину под самим терет-ним возом са уљачаном стоком из валеских села... Знаш како је то тешко слушати из далека како наша, наша рођена, стока риче измрваре-на!... Знаш како то боли човека што мора да чини покор по својој сопственој земљи, да за пар мину-та поквари и уништи дугогодишњу муку и кори-сни труд своје браће рођене, ових руку што су самоме теби из рамена израгле. Онда сам се заре-као.. и сад нема, већ ради, гради, гради, узиди-је, као оно, знаш, што у меси стоји!...

Пуковнику већ у средини Радосављева гово-ра престао око да игра и жири; напоследку се наднесе онако грдан па поче Радосаву у уво да шапће:

— Е, мој синко, кад би твоји сви такви били!..

— Има нас много, друже пуковниче, и бољих и јачих од мене, и то је доста да изградимо нашу земљу... — Па, одједном, хитро, као да се обрну око осовине и стаде на прсте, прескочи мисао и измени тон:

— Друже пуковниче, хајде и ти с нама... и ти си сигурно доста рушио у свом животу, и при-лике су биле такне и запат ти је био такав. Хајде сада с нама, да заједно поправљамо и градимо.

Пуковник, који се од првих речи ступио, некако се дириу на крају и разгали се као што давно није. Чак удари у смех:

— ...па да цепените бројим негде на дрвара-ма?... Усталом, можда имаш и право, синко; кад је народна моба не сме се бити изабрач!...

Вељко ПЕТРОВИЋ

Велика и лепа — али неуређена и запуштена пошта

Наша Главна пошта има велику и лепо зграду, салу од 20 метара и 40 модерних шалтера за рад са публиком. Па ипак, кад се уђе у зграду добија се ружан утисак неуређености и запуштености. Већ при самом улазу, са леве стране, смештена су нека бурад и столови; са десне су неки дењкови, вожње, кулисе и табле. Ма да постоје двоја врата, једна су увек затворена, тако грађаин пролазе само кроз једна.

Поједина стакла на шалтерима разбијена су и са неких су поотпадала слова, тако да се не може прочитати какав се посао на неким од шалтера може обавити. Уместо тих слова постављене су цедуље, хартије и разни картончићи, исписани разним неуким и нечитким рукописом. На једном од стубова већ давно стоји распоред рада са публиком, пожуто и искрзаних ивица.

Исто такав немар огледа се и у недостатку мастила и пера на два пулта на сред сале. То показује небригу за људе, а и путници су у том случају наменени само онима који имају налик пера. Било би потребно, корисно и лепо да се ова поштанска сала, као и улаз у ову нашу централну пошту добро уреди. То тражи неопходна потреба реда и хигијене, а и нужност хитног и несметаног обављања послова.

А. М. Марковић

★★

Хартија око Прве мушке гимназије

Савим је природно да се у једној великој гимназији, као што је Прва мушка, троши много хартије. Исто је тако природно да се доста хартије и одбацује. Али је, зато, неприродно и ружно а и расипнички да се одбачена хартија баца кроз прозоре.

Свима нама је добро познато да се одбачена хартија може поново прерађивати и користити. О томе је у више махова писала наша штампа. О томе је и говорено приликом покретања акције сакупљања отпадака. То би,

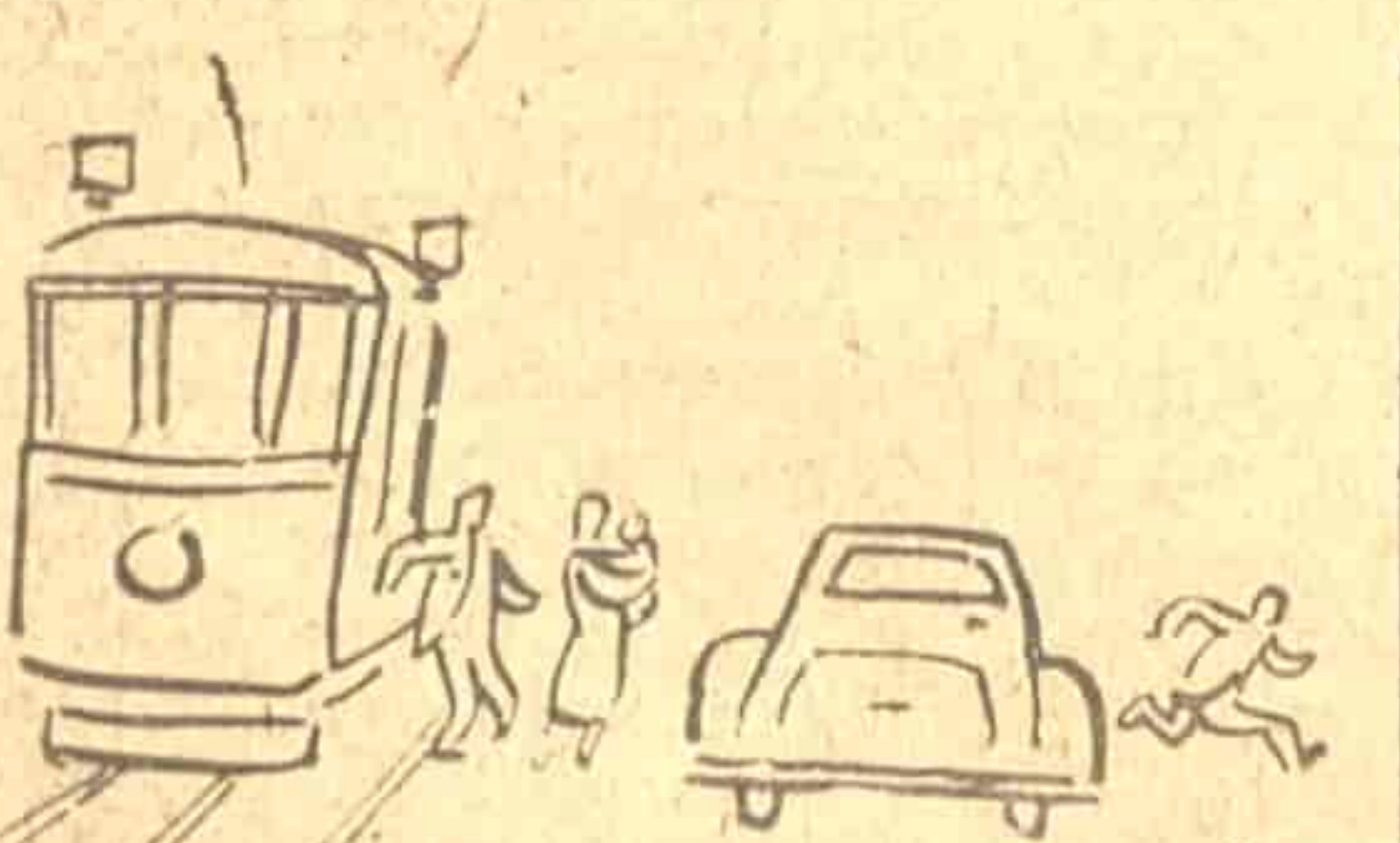

пре свих и боље од свих, требало да знају ученици гимназија, јер су имали прилике да упознају и вредност књиге, јер се књигама служе и свакодневно користе. Зато би требало да погледају кроз прозоре својих учионица, пре но што чистач почне да чисти уличу, и да се увере колико греше што своје непотребне свеске, омоте и хартије од уџина, бацају кроз прозор; то је не само ружан призор, већ и пример несавесности и расипничког штва.

М. М. Ш.

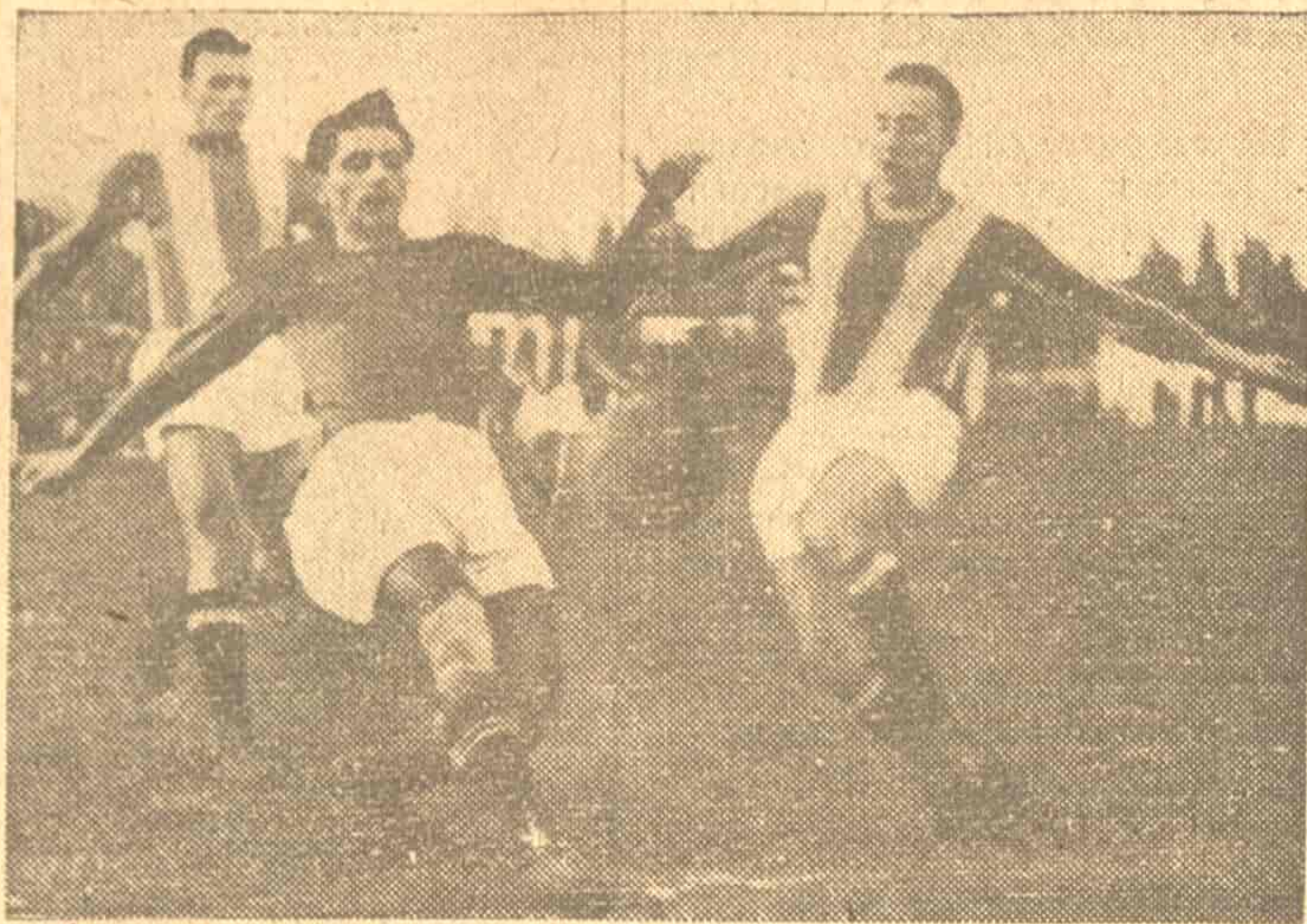
Шофери не поштују саобраћајне прописе

Редовно се дешава да, приликом стајања тролејбуса на станицама, остала возила, а нарочито аутомобили, не застају, већ продужавају вожњу. То угрожава безбедност како оних који излазе из тролејбуса, тако и осталих пролазника. Јер аутомобили, да би обилили тролејбусе, прелазе преко простора на средини улице, одређеног за пешаке.

Сматрам да би било добро и корисно да саобраћајна милиција зауставља шофере који чине овакве прекршаје и да их записује у циљу казне, како би се овој појави енергично стало на пут.

А. М.

Са прошлогодишње утакмице Партизан — Црвена звезда

За последње две недеље наши најбољи фудбалски тимови одиграли су 15 утакмица са иностраним екипама, добили девет, играли нерешено пет и изгубили само једну утакмицу са укупном голдиференцијом 49:19. Наши фудбалери су гостовали у Лијежу, Анверсу, Шарлроа, Паризу, Марсељу, Рену, Сарбрикену и Бечу, а у Београду, Новом Саду и Љубљани играо је швајцарски тим Сент Јохан из Базела. На свим овим утакмицама наше екипе су се сусреле са најбољим фудбалерима Данске, Холандије, Швајцарске, Аустрије, Белгије и Француске. Од свих наших тимова највише успеха имала је Црвена звезда која је три утакмице добила и једну играла нерешено. Најтеже поразе претрпело је швајцарски тим Сент Јохан из Базела који је на 3 утакмице примио 15 голова, а постигао је само један.

Последњи успеси наших тимова у иностранству представљају велики успех нашег фудбала над иностранцима. На свим утакмицама које су одиграли са страним екипама, наши фудбалери су скоро у сваком погледу надмашили своје противнике. Нарочито је очигледна била разлика у техничком погледу. Увек, као по правилу, наши фудбалери су давали много бољу игру од својих противника, имали сталну теренску пажњу и изазивали дивљење гледалаца. Сви наши тимови су као целина дејствовали врло складно, они су пружали пожртвовану и

фер игру противнику финесама и надмашили своје противнике и у тактици. Последње гостовање наших фудбалера у иностранству показало је да је наш фудбал много напредовао не само у пољењу са његовим предатним нивоом, већ и са нивоом у првим последерним годинама.

Наши фудбалери нису само као целина показали сјајно познавање фудбалске игре, њене технике и тактике, већ и као појединци. Нишући о гостима из страних држава су подвучили и сјајне игре појединих наших фудбалера. Француска штампа се најпохвалније изразила о Стапковићу, Митићу, Ђајићу, Палфиу, Матошићу и другима, а најбољи француски стручњаци говоре о Вукасу као о једном од најбољих крила у Европи. Сваки наш појединац на последњим гостовањима показао је солидно техничко знање, врло добру кондицију, пожртвовање и на сваком месту се понашао као достојан представник физкултурног покрета наше социјалистичке домовине. То показује да су наши фудбалери правилно схватили значај сталног, непрекидног и систематског тренинга, да марљиво раде на усавршавању свог техничког знања и да је код њих развијена висока свест и одговорност при представљању наше земље у иностранству.

Па ипак, кад се сви моменти, који карактеришу фудбалску игру и одлучују о успеху тимова, саберу, као по правилу готово

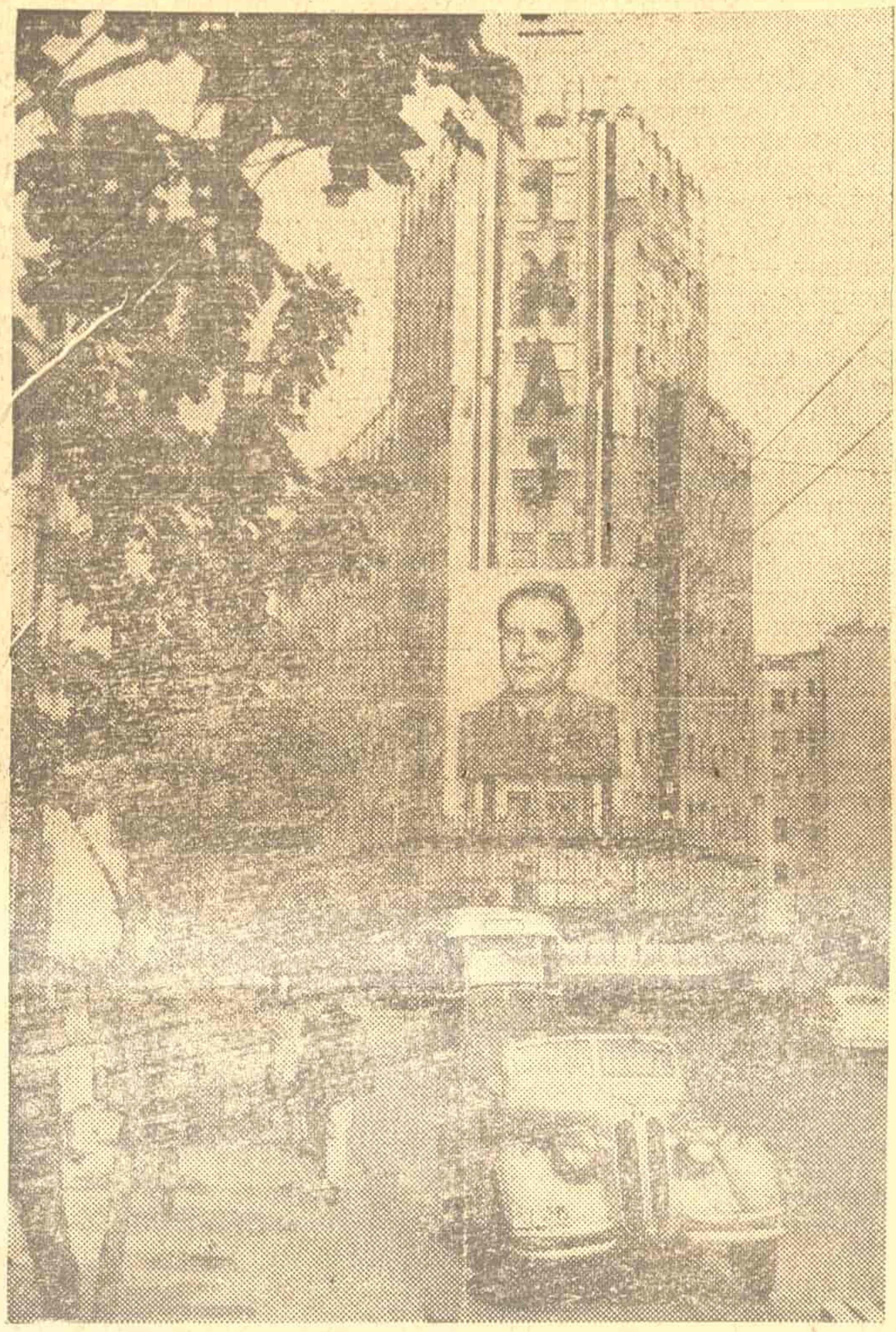
Поносни смо што имамо Партију која се не боји никаквих тешкоћа

ВЕЛИКИ УСПЕХ НАШЕГ ФУТБАЛА

ниједан резултат на последњем гостовању није претстављао реалан размер снага на терену. На свих пет нерешено одиграних утакмица наши тимови су били далеко бољи од својих противника, али ипак нису постигли победе. Исто то важи и за пораз Хајдука у Сарбрикену, иако је то била најлепа игра Сплићана. Разлог за ово треба тражити у још недовољној ефикасности нападних редова наших фудбалских тимова, иако се и у том смислу прилично напредовало. Међутим, напредак нашег фудбала још у-

век није могуће измерити бројем голова које наши тимови постижу на својим утакмицама; још увек ефикасност наших екипа не иде у корак са изграђеношћу технике игре, са системом, утакимом, са способностима сваког појединог играча. То показује да наши фудбалери и тренери морају још много да раде на побољшању ефикасности својих тимова, како би се на тај начин саввим реално одржавали снага и ниво нашег фудбала.

Београдске слике

Зграда „Албаније“ чини део свечано украшених Теразија

ШАХ

Шампионат Београда

стилу. Бели је у сицилијанки применио тзв. Рихтеров напад. Бели: **Ивков** — Црни: **Грубер**
1. e2—e4, c7—c5; 2. Sg1—f3, Sb8—c6; 3. d2—d4, c5:d4; 4. Sf3:d4, Sg8—f6; 5. Sbl—c3, d7—d6; 6. Lc1—g5, Dd8—a5; 7. Lf1—b5, Lc8—d7; 8. Sd4—b3, Da5—b6; 9. Lg5—e3, Db6—d8; 10. Lb5—e2, e7—e5; 11. 0—0, a7—a6; 12. Kgl—h1, h7—h6; 13. f2—f4, Lf8—e7; 14. Dd1—e1, Dd8—c7; 15. Sc3—d5, Sf6—d5; 16. e4:d5, Sc6—d8; 17. f4:e5, d6:e5; 18. Dc1—g3, Ke8—f8; 19. e2—c4, b7—b6; 20. Tal—c1, Sd8—b7; 21. Dg3—f2 Ld7—e8; 22. Le3:b6, Dc7—d7; 23. Le2—f3, Le7—g5; 24. Tc1—e3, Sb7—d6; 25. e4—c5, e5—e4; 26. e5:d6, e4:f3; 27. Df2:f3, Kf8—g8; 28. Lb6—c7, f7—f6; 29. Sb3—c5, Dd7—b5; 30. a2—a4, Db5:b2; 31. d6—d7, Le8—h5; 32. Df3:h5, Db2:c3; 33. Sc5—e6, f6—f5; 34. d7—d8D+, Lg5:d8; 35. Lc7:d8, Dc3—d3; 36. Dh5:f5, Dd3:f5; 37. Tf1:f5, Kg8—h7; 38. Se6—f8+, Kh7—g8; 39. Ld8—c7, g7—g6; 40. Tf5—f1, g6—g5; 41. d5—d6. Црни предаје.

Против Рихтеровог напада са 6. Lf1—g5 црни је уместо уобичајеног 6. ... e7—e6 играо наставак 6. ... Dd8—a5, који се у теорији сматра за слабији. Касније је црни са 10. ... e7—e5 покушао да аоштри игру по замисли Болеславске варијанте, али је то бели прецизно оборно. Несумњиво је да ова партија талентованог Ивкова има и теориски значај.

Ова реч се обично употребљава кад се каже да је јединство нашег народа монолитно. Монолитан значи саивен од једног комада, нераздељив, јединствен у највршем смислу.

МАЛИ РЕЧНИК

Монолитан

Ова реч се обично употребљава кад се каже да је јединство нашег народа монолитно. Монолитан значи саивен од једног комада, нераздељив, јединствен у највршем смислу.

Дезинформација

Дезинформација је криво, погрешно обавештење јавности о извесним догађајима. Дезинформацијом се служи обично реакционарна штампа капиталистичких земаља да би довела у заблуду јавно мисао лажним обавештењима. У последње време дезинформацију употребљава и штампа земаља народне демократије и СССР у односу на Југославију, са намером да погрешно обавесте међународни раднички покрет о стварном стању у Југославији.

Нове књиге

В. И. Лењин: **Корак напред**, два корака назад. Издање „Култура“ Београд 1949 год. штампано кирилицом и латиницом, страна 233, цена 17 динара.

В. И. Лењин: **Шта да се ради?** Издање „Култура“ Београд 1949 год. штампано кирилицом и латиницом, страна 212, цена 16 динара.

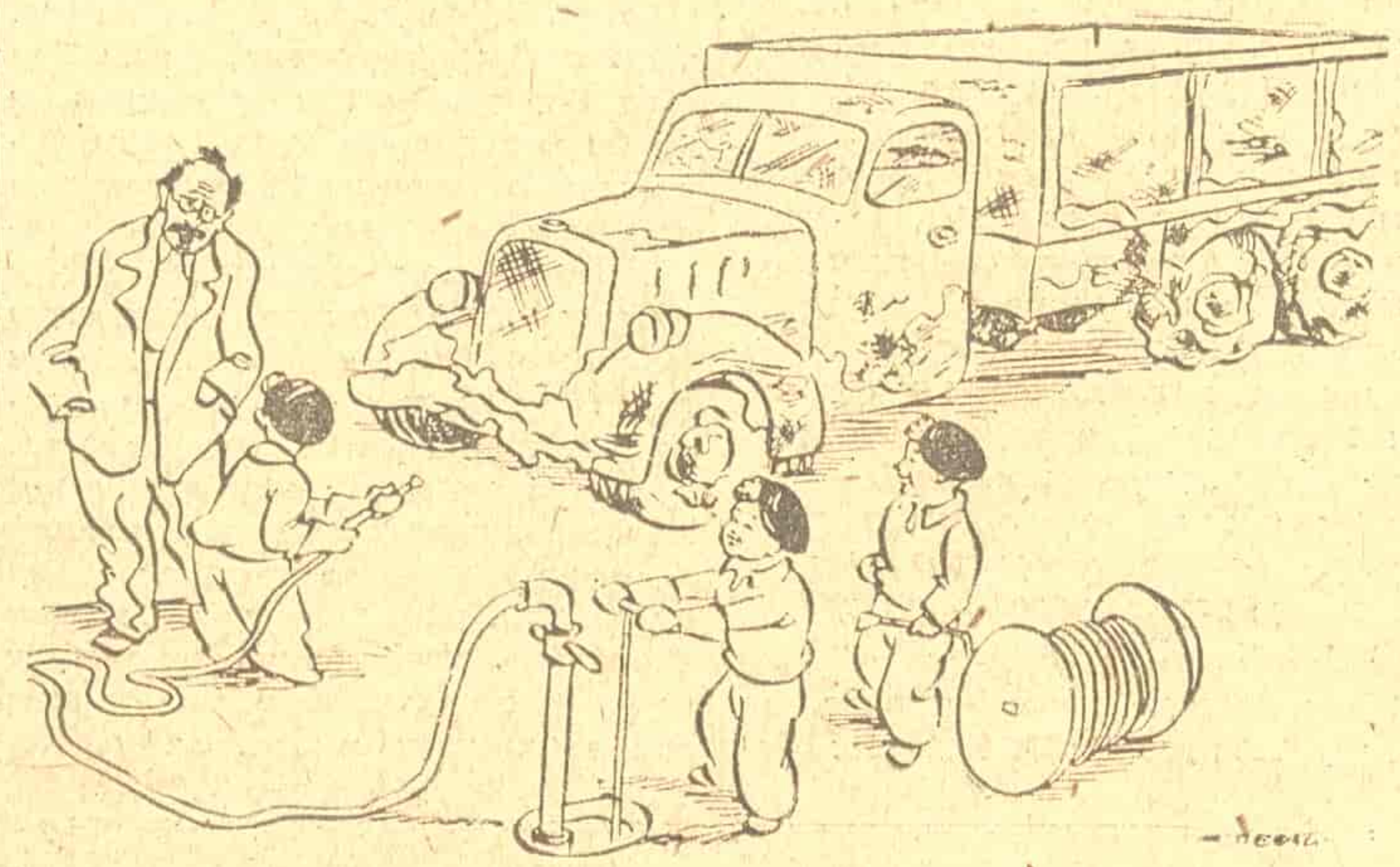
Историјски архив Комунистичке партије Југославије. Издање „Брбве“, Београд 1949 год., штампано кирилицом, страна 382.

М. Бубјонов: **Бела бреза**. Издање „Просвета“ Београд, 1949 год. кирилицом, страна 405, цена 55 динара.

Стејдал: **Лисјен Левен**, издање у две књиге „Култура“, Београд, штампано кирилицом и латиницом, страна прва књига 405, друга књига 443, цена прве и друге књиге 100 динара.

Три пионира...

Многа се предузећа алкаво односе према свом возном парку.

— Не треба нама то прање... Знамо ми шта је хигијена аутомобила. Опрали смо га претпрошлог месеца!

Козерија Брзоплете

Не знамо да ли имате телефон. Ако га имате онда знате шта су брзоплете, а ако га немате сазнаћете. Без сумње да је телефон добра ствар. Скратите вам непотребно трчање, гурање по редовима, трамвајима. То је лице. А валиче телефона — то су брзоплете. То валиче овако отприлике изгледа.

...Већ је прошло 23 часа. Уморан легао сам и таман ме ухватио први сан а телефон звони. Прилазим телефону бунуван и још је поштено нисам ни подигао а чујем нервозни глас:

— Хадо! Редакција „Дневника“?

— Не!
Моје не било је и љутило и нервозно. Но и поред тога није могло да омете вредног сарадника од његове идеје да својој редакцији саопшти сакупљене новости. Наставља:

— Пролећна сетва у пуном је јеку. До сада су сељачке радне задруге...

Немам ништа против сетве. Напротив немам ништа ни против сељачких радних задруга. Али имам против брзоплетог дописника који ме буди из првог сна. Мене је успео одмах да пробуди, али ја нисам успео да га пробудим из новинарског заноса. Замислите, почео је да диктира и процепте.

И када сам најзад успео да га из новинарског трансса отргнем, тада је сручио на мене дрвље и камење...

— Што нисте одмах то рекли!

Јутро. Човек нерадо устаје јер је још хладнијаво. Но телефон нема милости. Тачно у 5 часова звони. Са оне стране жиче врло симпатичан женски глас. Можда и није симпатичан, али у овом тренутку наравно се симпатичам:

— Кажите драгичка!

— Драгичка!

— Ваша доугарица добила је двојке и то два сина! Да частите! Да частите! — цркнуто је симпатичан глас.

Частито бих више него ико, али...

— Другарице, погрешили сте! Моја жена већ двадесет година је непоткиња. И надази се ту, поред мене.

— Извините погрешно!

— Не извинијавам!

То ми баш ништа не вреди.

Насупротно сам се и таман да бојијачем повучем преко лица, кад телефон:

— Зврррр!

Можете да замислите шта сам помислио и како сам га љубавно дочекао!

— Хадо!

Ни хилавити део секунде није прошао од мог „Хадо!“ када са оне стране поче да штепује моторизовани језик.

— Одмах пошљайте за иглице, мозгове и шкембићел!

Кад их имате изловите: поховане, мезелуке, листовање, с лчком и без лука.

Олушевљен дао сам одмах жени знак да се облачи и то брзо. Нежан гла гречац и захвалан у исто време према брижљивом саговорнику питао учтиво, шта више нешто:

— А где се налазе ти мозгови, шкембићи и иглице да бих подигао?

Ово је пеловало на симпатичног човека да је одмах постао свупротно од тога.

— Је ли то рестојан друштвене исхране боји 18? — нервозно је питао строгим гласом.

— Не погрешили сте! — рекох сам очајан.

— Па што одмах нисте рекли! — грми послонан човек.

— Нисте питали! — Правдам се ја.

У канцеларији сам. На столу опет телефон. Дobar део позива на телефон и разговора пређе у давању објашњења: где је персонално, где је погрешно завод, породилиште, аеродром и шта све коме падне на памет, без обзира да ли сте за то надлежни или не.

Да ли овим људима иле брже језик од памети, што рекао народ „Трчи к’о ждрбе пред рудом“ или им је моторизован језик, то не знам. Али брзоплете живот још више чине сложенијим. Оно јесте да живимо у времену брзе изградње, али мика ме је натерала да ово испричам.

Можда је и ово брзоплето написано, али када би се боље покупили подаци: сигурно сам да би се брзоплете још горе провеле.

Драг. ЂЕРАМИЉАЦ